FOROGNAK A KEREKEK...

Múlik az idő... forognak a kerekek. Ami eddig hibátlanul működött, egyszerre csak megáll, hogy újra elinduljon, javítani, időnként ápolni kell. A sok új autóbusz, villamos, HÉV, Metró-szerelvény is megállna, ha nem gondoznák őket. Ezért mindennap „a fárasztó kilométerek" után, gondos szakemberek vizsgálják át és megjavítják ami elromlik, hogy másnap újra forogjanak a kerekek.

A gondos és pontos munkavégzéshez sok-sok szakemberre van szükség, ezért várja a Budapesti Közlekedési Vállalat minél több fiatal jelentkezését.

A BKV a szakmunkás utánpótlás biztosítása érdekében a következő szakmákban fiatalok gyakorlati képzésével foglalkozik: — vasúti járműszerelő, felvonószerelő, közúti villamos járműszerelő, épületvillamossági szerelő, esztergályos, szerkezeti lakatos, ács-állványozó, kőműves, géplakatos, anyagmozgató gépszerelő, karosszérialakatos.

A felsorolt szakmákra vidéki fiatalok is jelentkezhetnek, az autószerelő szakmára csak jó tanulmányi eredményt elért fővárosi fiatalok jelentkezését várjuk.

A BKV szakmunkástanulóinak sok kedvezményt biztosít a képzés idején, ezek közül csak egy párat említünk meg:

— térítésmentes (saját járműveinkre érvényes) utazási igazolvány;
— vállalati ösztöndíj, havonta 250—500 Ft.;
— naponta 3 Ft-ért ebéd, munkaruha ellátás;
— üdülési, sportolási és szórakozási lehetőségek bő választéka.

Pályaválasztási tanácsadás — tanulófelvétel

SZAKMUNKÁSKÉPZÉS
BKV

Cím:
BKV
szakmunkásképző osztály,
Farkas István,
pályaválasztási előadó
Budapest,
XI. ker., Bartók Béla út 133. szám. 1115.
Telefon: 422-130/1443

TIZENNÉGY ÉVESEK!

Jelentkezzetek gyógyszergyártó, villanyszerelő, lakatos és szerelő szakmunkástanulónak!

Korszerűen berendezett és felszerelt tanlaboratóriumával, üzemcsarnokaival vár benneteket a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR

Napi egyszeri étkezést (ebéd) munka-, illetve védőruhát adunk díjmentesen.

Szakmunkástanulóink a tanulmányi ösztöndíjukon felül vállalati ösztöndíjban is részesülhetnek.

A gyógyszergyártó szakmában a képzés emelt szintű. Ez azt jelenti, hogy **a fiatalok a szakmunkásbizonyítvány megszerzése után a vegyipari szakközépiskola harmadik osztályában folytathatják tanulmányaikat és a sikeres érettségi vizsga után hat hónapon belül TECHNIKUSI OKLEVELET szerezhetnek. ÉRETTSÉGIZETTEK munka mellett két és fél év alatt szerezhetik meg a SZERVES VEGYÉSZTECHNIKUSI OKLEVELET.**

FIÚK, LÁNYOK JELENTKEZZETEK!

Ifjúsági brigádjaink, KISZ-klubunk, művelődési házunk és sportszakosztályaink várnak benneteket!

Üdülés: Balatonlellén, Balatonfüreden, Miskolctapolcán.

Hétvégi pihenés: ráckevei halásztanyánkon és budakalászi csónakházunkban.

Jelentkezés:

a KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR
személyzeti és oktatási osztályán
Budapest X., Gyömrői út 19–21.
1475 Budapest 10. Pf.: 27. T.: 574-566.

valamint a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR DOROGI GYÁREGYSÉGE
személyzeti osztályán. 2510 Dorog, Esztergomi út 6.

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR RG BUDAPEST

Morajlott, zúgott, az egekig csattant az ókori stadionbeli kórus: „Dicsőség a győztesnek!" Még egy pillanat..., egy fél...

És akkor, mégsem az olimpiai bajnok kötötte le a negyvenezres szurkolótábor figyelmét. A győzelem pillanatában ugyanis a lelátókról a pályára futott egy néző, a ruhája megakadt a palánkban és le is szakadt róla. Kiderült, hogy nőt bújtatott a férfiruha, nőnek pedig – az ókori törvények szerint – tilos volt belépni az olimpiai stadionba. Annyira tilos, hogy halálbüntetés várt rá.

– Kegyelem Kallepateirának! – hajolt földig a vétkes. – Nem akármilyen asszony vagyok én! A fiam győzött, ő lett az olimpiai bajnok. Az apám, meg a fivéreim is atléták, bajnokok voltak. Bűnös vagyok-e, hogy ilyen vér folyik az ereimben?

A bírák megkegyelmeztek Kallepateirának. Szerintem azért, mert a döntést egy nő, a győzelem istennője – Niké – súgta meg nekik.

KLAUS – ZEUSZÉRT FUT

Milyen jó, hogy itt vagyok, hogy bejutottam az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda csoportjába! Autóbusszal végig Görögországon, s ide Olimpia faluba is eljöhettem!

Felülök a faragott kőoltárra, ahol egykor Deméter papnője ült, és nézem az ókor olimpiai versenyeinek színhelyét, az atlétikai stadiont. Húsz futó versenyezhetett egyszerre, a startkövek, az elrugaszkodást megkönnyítő vájatok ma is jól láthatók.

Egy szőke, tizenkét év körüli fiú lehajol, nekirugaszkodik, szeretné végigfutni a 192 méteres távot, de a múzeum őre rászól.

– Nem szabad! Ez szent hely!

Leugrom gyorsan én is a faragott kőről, és figyelem, amint Klaus szülei próbálják rávenni az őrt – engedje meg, hogy a berlini fiú fusson egyet. Csak a fénykép kedvéért... Nem! Csak a két ország közötti barátságért... Nem! Csak Zeusz tiszteletére...

Az őr, a görög mondavilág tisztelő-

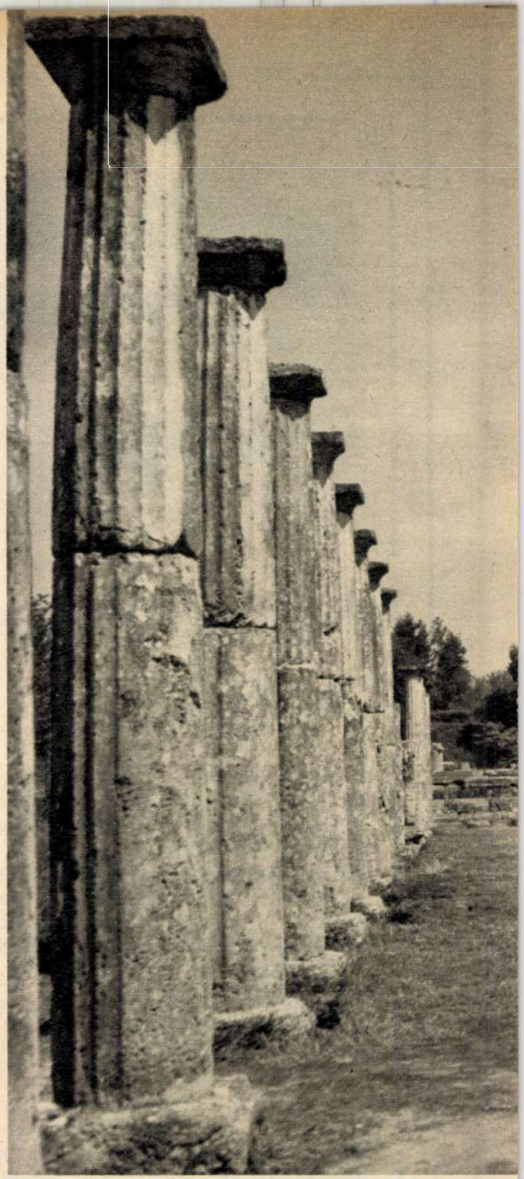

OLIMPIÁRA KÉSZÜL A VILÁG (2.)

Kis zsokénak lenni nagy dicsőség volt az ókori Görögországban

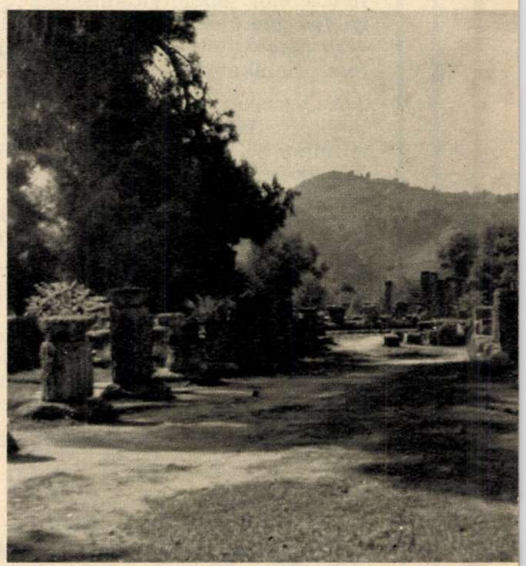

OLAJÁ

je, erre már nem tud nemet mondani. Klaus még odakiált anyjának!

– Aztán nehogy átugorj a palánkon, ha győzök!

És fut, Zeusz tiszteletére.

Zeusz pedig – ki tudja merre kószál – mindenesetre nem haragszik, nem szór villámokat. Olyan kék az ég, hogy szinte hihetetlen az ilyen kék szín. A legeslegnagyobb bölcs volt az, aki kitalálta, hogy a Kladeosz és az Alfiosz között, a Kronion domb lábánál legyen az olimpiai játékok színhelye, hiszen itt van a világ legtisztább levegője. Ma sem rontják el, Olimpia falunak nincs levegőszennyező gyára, lakói idegenforgalomból élnek.

Gyerekek készítették fel a versenyekre a lovakat. Ez a bronz szobor is bizonyíték erre

HOLDTÖLTEKOR KEZDŐDÖTT

Mint ahogy ma a legtöbb gyerek űrhajós szeretne lenni, akkor régen, az időszámítás előtti VIII., VII., VI., V.... században minden gyereknek legnagyobb vágya volt ifjúként győzni, egyáltalán részt venni az olimpiai versenyeken. De voltak olyanok, akiknek – gyerekként is – részük volt az olimpiai dicsőségben. A lóversenyzők lovait ugyanis gyerekek edzették, hogy a ló le ne gyengüljön az erőteljes gyakorlatok során. Óriási versengés folyt az olimpiák közötti időszakban, ki lesz olyan erős, ügyes, hogy „kis zsokénak" válasszák.

Az olimpiai versenyek öt napig tartottak és mindig holdtöltekor kezdődtek. Az első nap vallási szertartásokkal telt el, a papok áldozatokat mutattak be Zeusznak.

A második napon a papok, a hivatalos személyiségek és a versenyzők tarka felvonulásával kezdődtek a versenyek. Persze, a versenyzők már régen, hónapokkal a versenyek előtt megérkeztek Olimpiába és a tornacsarnokokban készültek fel a versenyekre.

Mire elérkezett az olimpia megnyitója, a falu is várossá nőtt, sőt, zsibvásárrá változott. Eljöttek a nagy filozófusok is – a tereken ékes beszédeket mondtak. Esténként nagy lakomáktól volt hangos a környék, csak a sporttermekben, szállásokon uralkodott a szigorú fegyelem, a másnapi siker reményében. Minden sportoló arra vágyott, hogy az ő fejére kerüljön a győztesnek járó, olajágból font koszorú!

Amikor Erika, az Express idegenvezetője erről beszél, arra gondolok, furcsák voltak ezek az ókoriak. A városállamok – mint a mai Görögországban is – telis-tele voltak olajfával, mégis ez lett a győzelem jele. Mintha nálunk akácfaágat adnának a bajnokoknak!

Ebből is látszik, hogy nem a kitüntetés a fontos, hanem az, amiért kapjuk.

Az ókori olimpiai bajnokok szobrot is készíttethettek magukról, minden korban a legnevesebb művészek vállalkoztak arra, hogy bronzba öntsék vagy kőből kifaragják a sporthősök alakját. Pheidiász volt a leghíresebb művész.

NEM CSAK OLIMPIÁBAN

Zeusz tiszteletére négyévenként rendezték meg a versenyeket, ám az olimpiák közötti időben egyszer csak nők számára is versenyeket hirdettek. Héra istennő tiszteletére különböző korú lányok vállalkoztak, hogy bizonyítsák: ki tud legjobban futni. A győztes vadolajfa-koszorút kapott és – nem szobrukat – csak képmásukat készíttethették el az Altisz (sportszentély) falára.

Sportversenyeket Delfiben is rendeztek Apollón fényisten tiszteletére. A monda szerint Apollón itt győzött a sötétség felett, amikor legyőzte a sárkánykígyót.

Delfi csak úgy „mellékesen" lett híres az olimpiai játékoktól. Sokkal inkább azért, mert az ókorban kimondták, hogy Delfi a világ közepe (köldöke). Híres jósda alakult ki itt. Az egymással szemben álló poliszok szerették volna előre tudni, milyen a jövő, hát ide vándoroltak – jóslásra szomjazva, s ha jól fizettek... kedvező jövő várt rájuk.

Niké, a győzelem istennője nagyon szerette Delfit, s a sportversenyeken úgy osztotta az örömöket, mintha Olimpiában lett volna.

Kedves Niké! Olimpiai versenyek jönnek most is. Figyelmedbe ajánlom magunkat! Hazánk neve: Magyar Népköztársaság.

Szigeti Piroska

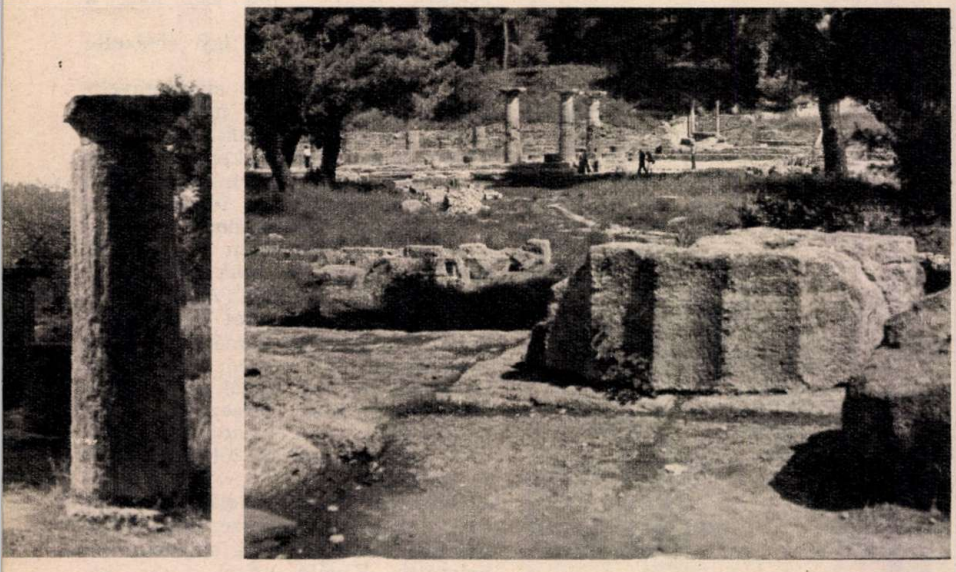

A GYŐZTESNEK

A SZÁGULDÓ ŐRSVEZETŐ

Teljes lendülettel. Emese naponta három órás edzéssel készül az újabb jó eredményekre

Hunyadi Emese a tavalyi év gyorskorcsolyázó felfedezettje

A városligeti műjégpályán a gyorskorcsolyázók edzését két zöld melegítős lány figyelte.

— Fantasztikus, milyen könnyedén és mégis mennyire gyorsan siklik ez az Emese — mondta egyikük. — Szívesen cserélnék vele lábakat.

— Nincsenek is nagy igényeid! Az biztos, hogy neked jól jönne a csere, de arra nem gondolsz, szegény Emese mit kezdene a te rozzant virgácsaiddal?!

Az irigylésre méltó lábak „gazdája" közben szorgalmasan körözött a jégen. Még egy interjú kedvéért sem szakította meg az edzését. Hunyadi Emese az év gyorskorcsolyázó felfedezettje jó kedélyű, kedves lány. A fővárosi Bikszádi utcai Általános Iskola nyolcadik b. osztályos tanulója. Fontos úttörő-megbízatásai vannak: őrsvezető, társadalmi munka felelős, és az őrs krónikása. Mellesleg az ország legjobb női gyorskorcsolyázója...

Igen, ez a tizennégy éves, tehetséges kislány még a felnőtteknél is gyorsabban „hajtja" korcsolyáit. Ezerötszáz méteren junior csúcstartó, ötszáz- és ezerméteres távon viszont ő tartja a felnőtt országos csúcsot. Eddig összesen tizennégyszer javított úttörő-, ifjúsági- és felnőtt rekordot.

Érdekesen alakult sportpályafutása. Alig volt ötéves, amikor szülei levitték az első műkorcsolya-edzésre. Mivel itt hiába várt a „Nagy Eredményre", kezdte elveszíteni a türelmét. Egyszer aztán meggyűlt a baja a versenybírósággal: lepontozták! A következő edzésen már — a Volán SC színeiben — gyorskorcsolyázott. Nem bánta meg a cserét: három év alatt feljutott a csúcsra. Azaz... hol van még a csúcs?!

Kutas Bálint edző így értékelte Emese sikereit:

— Az 1980-as év jó eredményekkel kezdődött, de ez még csak a kezdet. Most alapozzuk meg a későbbi igazán nagy sikereket, hiszen gyorskorcsolyázásban húszéves kor a csúcsteljesítmények ideje.

Emese így beszélt önmagáról:

— Nagyon szeretem a sportot. Imádok edzeni, de csak akkor, ha nem vagyok egyedül. A jó társaság, a vidám hangulat hamar feledteti az edzések kemény pillanatait, észre sem veszem, hogy naponta három órát töltök el a jégen. Persze legjobban versenyezni szeretek. Csak arra gondolok, győznöm kell, ezt várják tőlem szüleim és az edzőm.

Hunyadi Emese tehetséges sportoló. Ennek ellenére szerény, igyekszik az iskolában és a sportban is helytállni. Kiváló úttörő, a „Jó tanuló — jó sportoló" vándordíj védője. Szülei megtanították a helyes időbeosztásra, edzője pedig bevezette őt a gyorskorcsolyázás rejtelmeibe. Nem sztár — semmiben sem különbözik a többi tizennégy éves társától. Legalább is külső megjelenésében. De amit csinál, és ahogy csinálja, az minden társa előtt követendő példa lehet.

Kép és szöveg: Lovas Albert

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be!

Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni — és azok jók —, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: március 23.

PAJTÁS

a

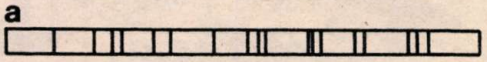

b

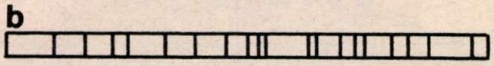

c

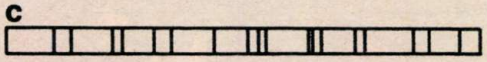

d

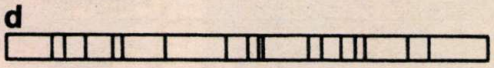

e

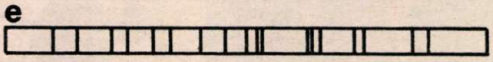

f

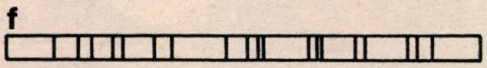

g

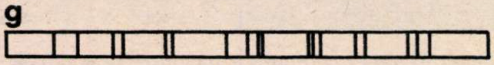

h

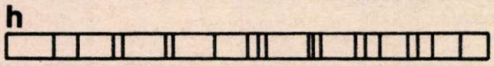

i

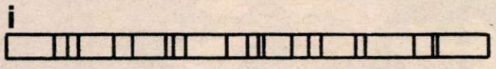

A KILENC alulnézeti rész közül az egyik tartozik csak a Pajtás felirathoz. Melyik ez?

NYERTESEK

Az 5. szám rejtvényeinek megfejtéséért könyvutalványt kapnak: Diós Edina, Szabó Tamás, Budapest; Molnár Tünde, Simoncsics László, Dunakeszi; Trombitás Flóra és Attila, Szilágyi István, Szentes; Augusz Anett, Végegyháza; Bakos Béla és Róbert, Jászárokszállás; Daku János, Debrecen; Fränyó Katalin, Dunaszekcső; Jánovszki Judit, Békéscsaba; Juhász Andrea, Tápióbicske; Katona Péter, Kapospula; Kárász Ferenc, Mélykút; Kovács Barna, Bashalom; Lehőcz Ildikó, Szeged; Laja Gábor, Dabas; Ozsváth Irma, Hajdúsamson; Óz Tamás, Szolnok; ifj. Tóth Antal, Hódmezővásárhely.

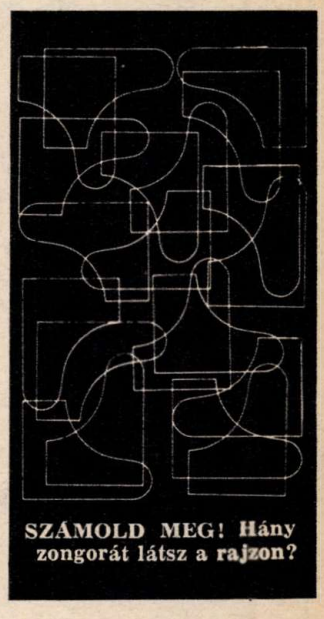

SZÁMOLD MEG! Hány zongorát látsz a rajzon?

A 6. SZÁM MEGFEJTÉSEI

A sirató: Astoria. **Pesti foci:** Ferencváros. **Könyvek:** Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. **Két szobor:** Steinmetz, Osztapenkó. **3-ból csak 1 a jó:** 2, 1, 2, 1, 1, x, 2, x, 2, x, 1, x, 2, 2. **Három fotó:** Nyugati, Fogaskerekű, Városliget (1874). **Egyetemek:** Kertészeti, Műszaki, Marx, Kandó, Eötvös, Állatorvos. **Kettős rejtvény:** dupla kerék, 5.

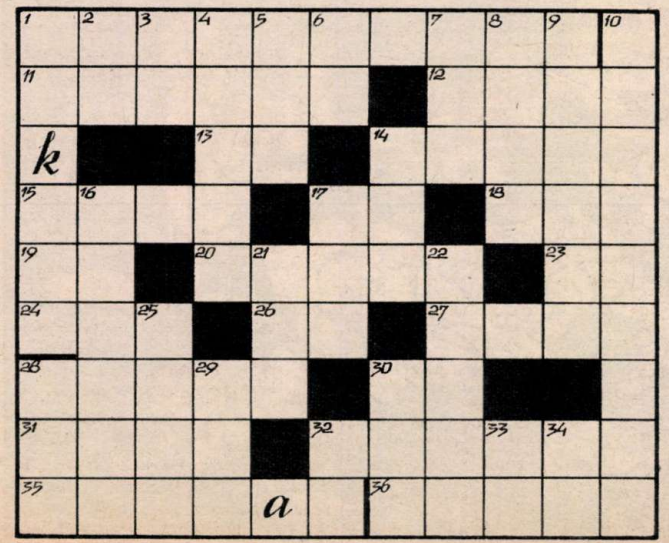

OLASZORSZÁG HŐSE

Rejtvényünk az olasz szabadságharc egyes mozzanatait mutatja be.

VÍZSZINTES: 1. Amikor a függőleges 10. Szicíliában harcolt, kis csapatának vezérkari főnöke volt. 11. Szkafander. 12. Az egyik szülő, régiesen. 13. Ezen a napon. 14. Marx Károly szülővárosa. 15. Kutyus. 17. Feltéve, hogy. 18. RRI. 19. Helyrag, -re párja. **20. A függőleges. 10. feleségének neve, aki segítőtársa is volt.** 23. Hűséges állat. 24. Az ittrium és a kalcium vegyjele. 26. Dátumrag. 27. A Lett SZSZK fővárosa. 28. Ebben a sportágban az élen járunk. 30. Téli csapadék. 31. Nagyon kíván. 32. Egyes elképzelések szerint a magyarok őseinek vezére. **35. A Capua melletti csatában 185 magyar huszár ennek az őrnagynak vezénylete alatt sikerrel támadta meg a királyi sereg két zászlóalját.** 36. Nem valódi, hamis.

FÜGGŐLEGES: 1. Magyar őrnagy, a Palermóért vívott utcai harcokban hősi halált halt. 2. Napjainkban ezt kutatják. 3. Rendőrségi autók betűjele. 4. Gyors, kubai eredetű tánc. 5. Olasz, magyar és osztrák autók betűjele. 6. SA. 7. Seben képződik. 8. Másképpen fogalmazza meg az írást. 9. Lószerszám. **10. A nagy olasz szabadsághős** (Giuseppe 1807—1882). 14. Hajó része. 16. Kétszeresen becézett László. 17. Túl folyékony. 21. Város Jugoszláviában. 22. Íz. 25. Ismert színész, István. 28. Szabadban élő állat. 29. Bár kevert betűi. 30. Meggyőződés. 32. Kettős betű. 33. Némán rálő! 34. Omszk folyója

TÖPRENGŐ

Ha a képeket helyes sorrendbe rakod, értelmes lesz a történet.

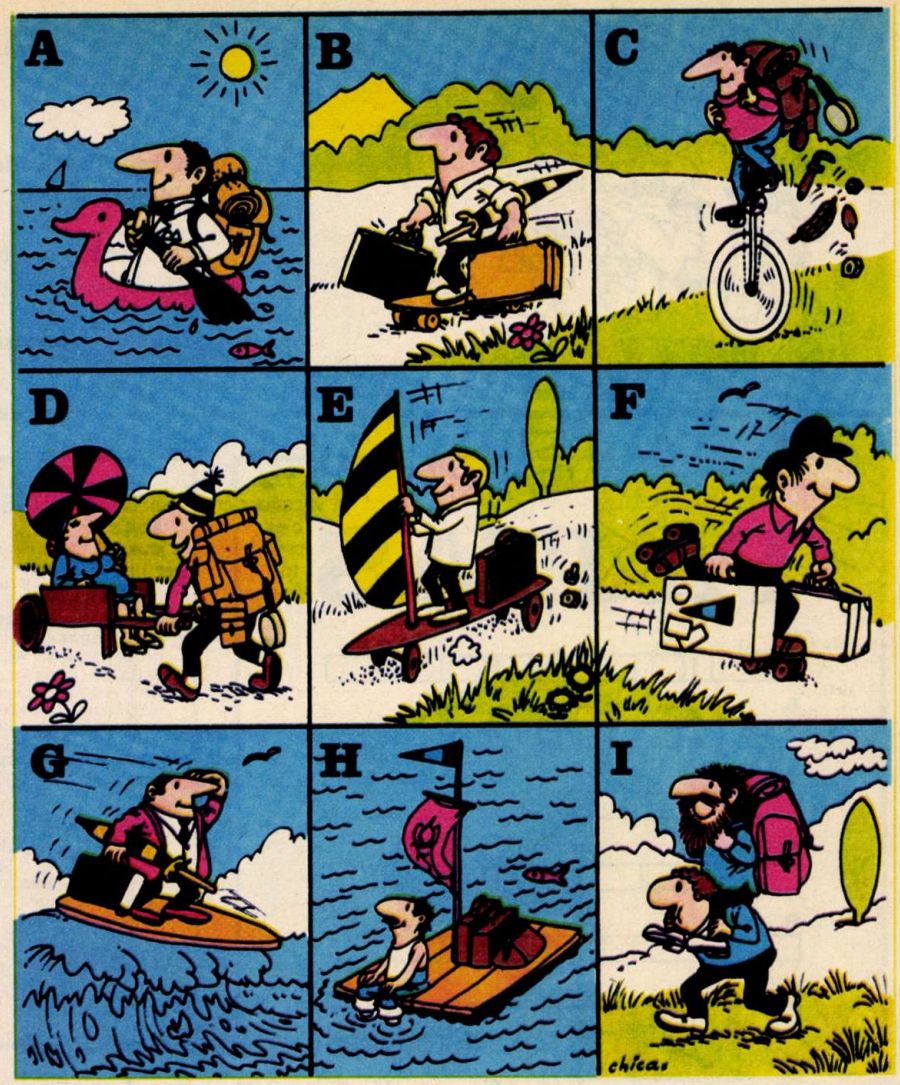

MINDEN KÉPEN van egy elrejtett tárgy, aminek a hasonmása a másik képen is szerepel. Keresd meg a párokat!

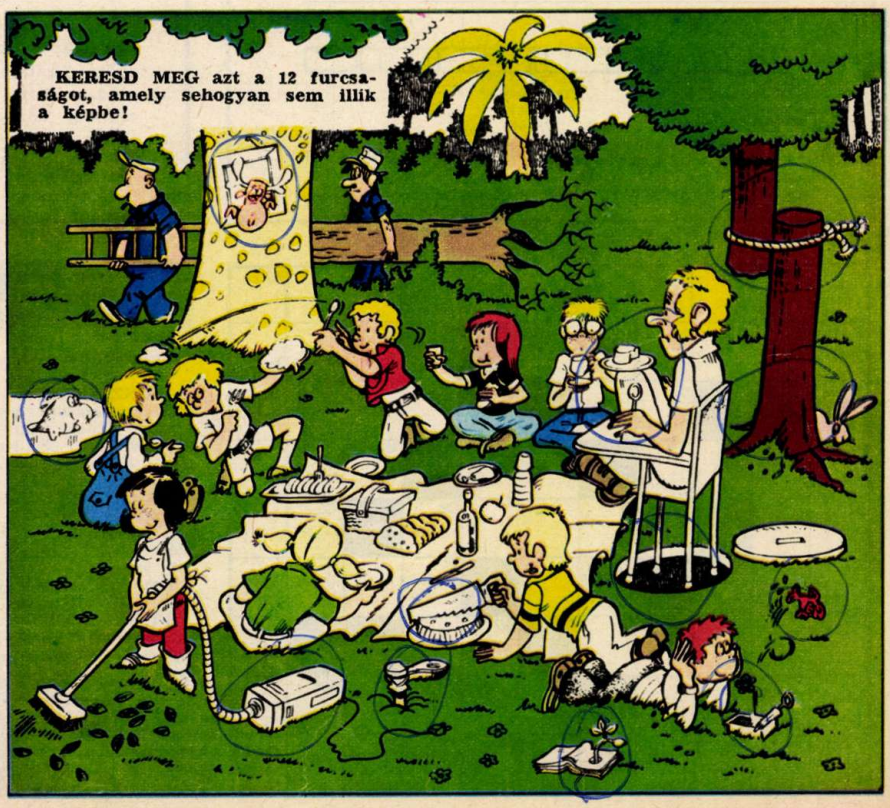

MIT üzen a Pajtás?

KÓTI GABRIELLA, Nagykőrös, Ceglédi út 2. — 2750: Szeretettel köszöntjük a legújabb Pajtás klubot! Amint írtad, őrsötökkel beneveztetek A művészetek vándorútján mozgalomba „Barátunk az újság" jelszóval, s egyik feladatul azt választottátok, hogy megalakítjátok a Pajtás klubot. Valóban hasznos lesz, ha havonta egy alkalommal megbeszélitek azokat a cikkeket, amelyek leginkább felkeltették az érdeklődéseteket. Jó lenne, ha eljuttatnátok hozzánk is a véleményeteket. További jó munkát kívánunk!

SZTRUHÁK FERENC, Baja, Klapka Gy. u. 23. — 6500: Sajnos, nincs módunk arra, hogy külön a te számodra lefordíttassuk a hozzánk elküldött francia Pif lapokat, amelyeket egyébként mi is rendszeresen megkapunk Párizsból. A közeljövőben nem tervezzük az általad kért „Asterix" sorozat közlését.

SZ. ANDRÁS, Budapest: Bizony nagyon kellemetlen dolog, ha valakinek elálló, nagy fülei vannak. Főleg, ha olyan csipkelődőek az osztálytársaid, hogy csúnya tréfát űznek veled a füleid miatt. De aggodalomra semmi ok, plasztikai műtéttel már könnyen lehet segíteni e szépséghibán. Javasoljuk, hogy jelentkezz a Heim Pál Gyermekkórházban.

KISS ZSUZSANNA, Csajág, Radnóti M. út 1. — 8613: Meglepő volt olvasni, hogy azért nem akarsz pedagógus lenni, mert az osztályotokban sokan gondolnak ugyanerre a pályára. A pályaválasztásban nem az osztály véleményének kellene a döntő szerepet játszania, hanem a te saját érdeklődésednek, adottságaidnak, képességeidnek. Írtad, hogy megragadta a figyelmedet a tv MÁV-ról szóló reklámja. Ha a vasutas pálya mellett döntenél, akkor a hozzátok legközelebb eső ilyen iskolába jelentkezz, amelynek címe: Vasútépítési, Közlekedési és Híradástechnikai Szakközépiskola, Vasútforgalmi ágazat (Budapest VI., Rippl-Rónai u. 26.).

JILLING ÉVA, Paks, Anna u. 13. — 7030: Örömmel olvastuk, hogy segítségünkkel levelezőtársakra találtál, s bennük jó barátokra leltél. Azt pedig természetes dolognak érezzük, hogy a nagy erőpróbáktól — mint a felvételi, az érettségi — kicsit fél az ember, hiszen befolyásolják további életünket, boldogulásunkat. De rettegni nem szabad tőlük, hiszen ha véletlenül nem sikerülne a felvételi, akkor is van még jó néhány választási lehetőség. A görcsös félelem megbéníthat benneteket azokban az órákban. Tehát igyekezzetek elterelni a figyelmeteket a félelemről sporttal, zenével, olvasással, tánccal, és nem utolsósorban a tanulással, hogy minél kisebb okotok legyen az izgalomra.

PETROHAI PETRONELLA, Debrecen, Április 4. u. 8. — 4029: Hogy lehet valakiből csillagász? Egyelőre azt tudjuk javasolni, hogy tanuld keményen a matematikát, a fizikát, és lehetőleg abba a gimnáziumba jelentkezz, ahol van matematikai tagozatos osztály. Az érettségi után pedig valamelyik egyetem matematika—fizika szakát kell elvégezni, s e tanulmányok közben lehet szakosodni a csillagászatra. Tehát elég hosszú az út célod eléréséig. Addig is javasoljuk, hogy keress városotokban egy csillagászati szakkört, s így tanulmányaid alatt is ismerkedhetsz a csillagászattal.

BALÁZS MÓNIKA, Arló, Táncsics tp. 2. — 3663: „Nekem igazán jó barátom a könyv" — írtad, de nagy bánatodra a Kincskereső-höz csak ritkán tudsz hozzájutni. Érdeklődj a Pajtás terjesztésével foglalkozó tanárotoknál, ezenkívül bármelyik postahivatalban is megrendelheted.

LEVELEZNÉNK

HATODIKOSOK LEVELEIT VÁRJÁK: Pethe Zsolt, Budapest, Bordás A. u. 16. — 1213; Markó Klára, Balatonalmádi, Mikszáth K. út 8. — 8220; Csőke Julianna, Abádszalók, Vörös Hadsereg u. 81. — 5241; Mervenszki Ferenc, Felsődobsza, Deák F. út 25. — 3847; Bugyi Klára, Kartal, Úttörő út 19. — 2173; Tóth József, Szelevény, Kossuth út 48. — 5476.

HETEDIKESEK VAGYUNK: Csörögi Erzsébet, Jászárokszállás, Halász u. 9. — 5123; Oláh Márta, Debrecen, Csapó u. 102., VII/21. — 4029; Siró Zsuzsanna, Szigetszentmiklós, Gábor Á. u. 17. — 2310; Sebők Ildikó, Veresegyház, Kiss u. 6. — 2112; Marczinkó Erika, Székesfehérvár, Pintér K. ltp. 23., fsz. 2. — 8000; Haschek Mária, Tatabánya, Vasút u. 10/5. — 2800; Kovács Éva, Leninváros, Bajcsy-Zs. út 60. — 3580; Bata Mária, Hajdúnánás, Nefelejcs út 14. — 4080; Horn Mária, Hajdúnánás, Magyar út 7. — 4080; Széles László, Ópályi, Rákóczi F. út 12. — 4821 (fiúk írjanak); Keresztesi Erika, Nyírbátor, Édesanyák útja 38. — 4300.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

80.0866 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

A TŰZFORRÓ LAVINA

7.

Szöveg: CSER GÁBOR
Rajz: ENDRŐDI ISTVÁN

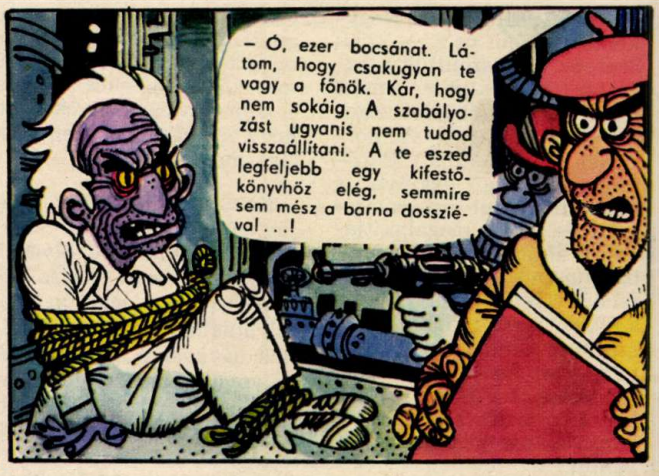

80/12

XXXV. ÉVF. • 1980. MÁRC. 20. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

A Zánkán táborozó gyerekek szívesen beleélik magukat a páncélvonaton harcoló vöröskatonák helyzetébe

MESÉLJ, P

A páncélvonat csendben álldogál. Egyik oldalán kanyarog az út, ahol naphosszat gyerekek jókedvű csapatai jönnek-mennek. Háta mögött az üvegházak átlátszó tetején táncol a napsugár: itt nevelkednek a várost díszítő, különleges virágok, cserjék, dísznövények. Közvetlenül mellette van a modern állomásépület, amelynek homlokzatán ez a felirat látható: Zánka-Úttörőváros...

Az 1919-es XII. számú páncélvonat egyszerre valóság és múzeum, izgalmas látnivaló és történelmi ereklye. A Zánkára érkező úttörők mindent szeretnének tudni róla.

Szólalj meg hát, páncélvonat! Beszéld el történetedet!

„... Én egyike vagyok azoknak a páncélvonatoknak, amelyek büszkén mondhatják magukról, hogy a Magyar Tanácsköztársaság csatáinak főszereplői voltak. A vöröskatonákat felderítésre vittük, csapatszállító szerelvényeket kísértünk a frontra, segítettünk a gyalogságnak a támadásokban, üldöztük az ellenséget, vagy ha kellett, fedeztük a Vörös Hadsereg csapatait a visszavonulásban, a hadrend átszervezése idején.

Az ellenség gyalogosai, lovasai, sőt, még a tüzérei is tehetetlenek voltak velünk szemben! Az én 377-es típusú gőzmozdonyomat például két páncéllemez közé szorított, gyantával átitatott fenyőfabetét védte, s ez felfogott minden lövedéket.

Ez itt az ágyúskocsim... Van benne forgatható ágyútorony, géppuskatorony és megfigyelőtorony. De voltak olyan társaim is, amelyeknek nyitott kocsijára légvédelmi fegyvereket is elhelyeztek. Így még a támadó repülőgépekkel is felvehették a harcot, védték a tanácshatalmat!

Izgalomban nem volt hiány... Az ellenség csapatai sokszor felszedték, vagy megrongálták előttem a síneket, hogy tétlenségre kárhoztassanak. No, még csak az kellett volna! De az én katonagazdáim eszén nem fogtak ki: gyorsan megtanulták, hogyan kell új síneket fektetni, vagy megjavítani a régit! Sőt, még arra is gondoltak, nehogy lecsússzak a sínekről: a mozdony elé egy üres vagont kapcsoltak, hogy ha kisiklás történik, inkább az menjen tönkre, de engem megvédjenek...

Amikor harcolni indultunk, mindig kitűzték rám a proletárok vörös lobogóját. Nem csupán azért, mert a proletárgyőzelem volt a hitük — sokkal praktikusabb oka volt ennek! Ha a Vörös Hadsereg harcoló katonái meglátták a zászlót, rögtön tudták: mi jövünk a segítségükre, nem pedig fehéreket, ellenséget rejt a vonat, zárt, szürke teste...

Mi volt a legemlékezetesebb ütközetem? Az, amikor a tanácshatalmat védő katonákat május 20-án Miskolc felszabadítására vittem. Csak néhány napot töltöttünk Miskolcon, majd a Hernád völgyébe mentünk, harcoltunk Sátoraljaújhelyen, Szerencsen, Abaújszántón, Hidasnémetiben

Valahogy így leshette a síneket a páncélvonat vezetője

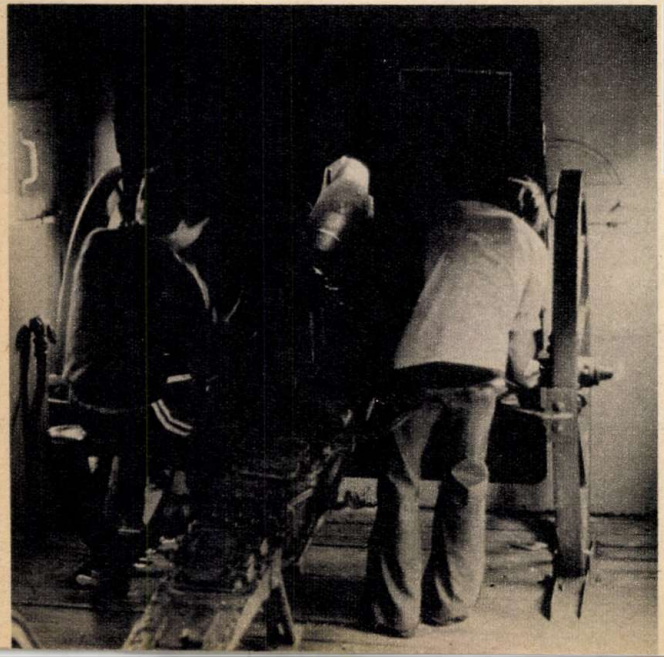

A régi fegyverek most is ugyanott állnak...

A géppuska torka ma már csendes

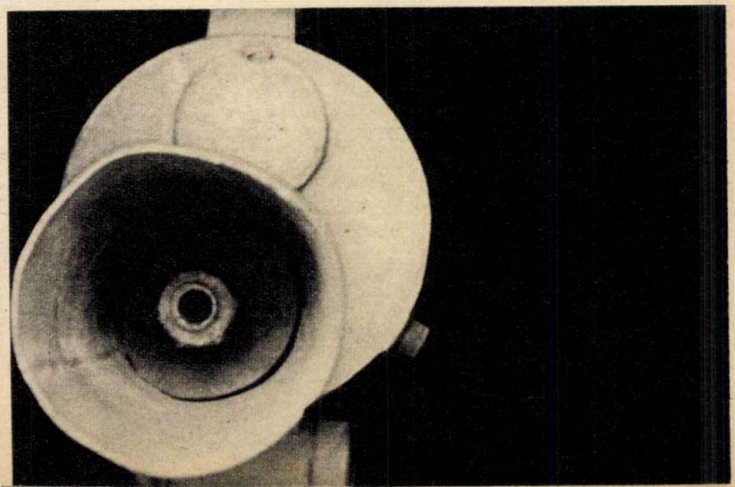

PÁNCÉLVONAT

Az 1919-es XII. páncélvonat „őslakos" zánkainak számít

és még nagyon sok dicső küzdelemben vettem részt!

Miskolc számomra azért is a legkedvesebb város, mert rejti „titkomat": én ugyanis csak pontos — mondhatnám: megszólalásig hű — mása vagyok annak a régi, 1919-es páncélvonatnak! Korabeli fotók és dokumentumok nyomán a miskolci Járműjavító dolgozói készítettek ilyenné, amilyen vagyok, s onnan indultam, országjáró körútra, hogy két év múltán itt telepedjek le, a Balatoni Úttörővárosban, Zánkán..

A saját kerekeimen érkeztem állandó lakóhelyemre, s a MÁV legnagyobb daruja emelt a sínekre, amelyeken most állok, s ahol csendben várom a Zánkára érkező gyerekeket!

Mikor történt mindez? Várjunk csak, visszaidézem a pontos dátumot.. Igen, már emlékszem: 1975. március 27-én adtak át a gyerekeknek! Lám, már öt éve ennek..., hogy szalad az idő!

Akkor még nem tudtam, hogy miért választották éppen ezt a napot. Azóta „őslakos" zánkai lettem, s rájöttem, valamire: ez a nap ezen a környéken ünnepnek számít!

Miért? Egyszerű a válasz... Harmincöt évvel ezelőtt, 1945. március 27-én szabadult fel egy kicsi, eldugott, balatoni község, amelynek a neve: Zánka. Sok évtizednek kellett eltelnie, amíg megvalósult az az álom, amelyért a Magyar Tanácsköztársaság katonái harcoltak, s amelyért tűzbe-vérbe mentünk mi is: hatalmas testű, szürke páncélvonatok...

(somos)

Fotó: Gaál Zoltán

FRANCIA FÖLDÖN KAPOTT MUNKÁT. HAZAJÖTT, ELFOGTA A RENDŐRSÉG. MEGSEBESÜLT, ÉHEZETT, DOLGOZOTT, TANULT. FESTŐRÁMÁVAL A VÁLLÁN HARCOLT. ELLENÁLLÓ LETT, PARTIZÁN. MODELLJE MINDEN, AMI IGAZ. A NEVE: VÁLI ZOLTÁN.

Gyermekportréiról árad a nyugalom, a derű. A pasztell színek is azt tükrözik, hogy a gyerekek — szépek

Különleges technikával készült ez a kép; űrhajós menti társát, míg körülöleli őket a rideg végtelen

FRANCIA FÖLDÖN KAPOTT MUNKÁT

Azt mondják, az élet egy regény. Lehet, ezen még soha nem gondolkodtam. Sokkal inkább azt forgattam a fejemben, hogy mi miért van így vagy úgy, igazságosan vagy igazságtalanul a világon. Miért volt az, hogy az apám, dolgos szabósegéd létére csak engem tudott taníttatni a testvéreim közül? Hogy hiába végeztem el a tanítóképző intézetet, még halvány reményem sem lehetett arra, hogy taníthassak? Itt kellett hagynom a szülőföldemet, amit pedig nagyon szerettem. Megszerettem még iskolás koromban, amikor egy barátommal végigkerékpároztuk az országot. Később tehát nekivágtam a világnak, meg sem álltam Franciaországig. Ruen városában kaptam munkát, igazi kommunisták voltak a mestereim. Megértettem, hogy a szegények sorsa, harca — éljenek bárhol a világon — közös. 1931-ben megértem addigi életem legboldogabb napját: felvettek a Francia Kommunista Pártba.

HAZAJÖTT, ELFOGTA A RENDŐRSÉG

Huszonegy évesen komoly feladatokat bíztak rám. Sztrájkot szerveztem, röpcédulákat rajzoltam, az üzemi laphoz készítettem lázító illusztrációkat. Mégis, folyton az járt az eszemben: mi lehet itthon? Úgy gondoltam, Magyarországon nagyobb szükség lehet rám, ezért két év múlva kerékpáron hazajöttem. Itthon a hetedik kerületi ifikhez, a kommunista párt erzsébetvárosi ifjúsági szervezetéhez csatlakoztam. Részint érdeklődésből, részint, hogy fedezzem az illegális munkát, beiratkoztam a képzőművészeti főiskolára. Akkortájt a nyilasok — a magyar fasiszták — már nagyon mozgolódtak. Befűtünk nekik, megmutatjuk, hogy él a mozgalom — gondoltuk, és megtámadtuk a Tompa utcai nyilas pártházat. Az akció sikerült, de áruló volt közöttünk, jó néhányunkat elfogott a rendőrség. Persze, kicsaptak a főiskoláról, azzal az indokkal, hogy igazolatlanul hiányoztam. Hiába vittem igazolást a Markó utcai börtönből... Rendőri felügyelet alá kerültem, papír szerint szinte ki sem mozdulhattam a lakásból. Mégis folytattam a munkám a pártban, mígnem újra letartóztattak. Hányszor eszembe jutottak József Attila Lebukott című versének sorai: „Küzdünk híven a forradalomért, / nem halhatunk meg, élnünk kell tovább."

MEGSEBESÜLT, ÉHEZETT, DOLGOZOTT, TANULT

A spanyol nép ekkortájt vívta élethalálharcát a fasizmus ellen. Hitler és Franco katonái védtelen embereket öltek halomra, gyönyörű városokat romboltak a földig. Úgy éreztem, ott a helyem, ahol fegyverrel kell harcolni a szabadságért. A nemzetközi brigád katonája lettem, az utolsó pillanatig védtük a menekülő lakosságot. Átlőtték az arcom, de nem akartam kórházba menni, amíg el nem értük a spanyol—francia határt. Ott viszont nem kórház, hanem internálótábor várt a köztársaság védőire. Őrzőink mindent elkövettek, hogy megtörjenek, még az idegenlégióba is be akartak szervezni. Vezetőinket elhurcolták, sokukat akkor láttuk utoljára. Ellenálltunk, ahogy tudtunk. Volt, hogy az egész tábor együtt énekelte a Marseillaise-t — erre még őreink, a francia katonák is kénytelenek voltak vigyázzba állni. Sokat éheztünk, de akadtak segítőink, például Zürichben tanuló, baloldali magyar diákok. Élelmiszert, ruhát juttattak a táborba, mi pedig emlékül albumot küldtünk nekik. Ez volt beleírva: „Tanulunk, dolgozunk... és törhetetlenül bízunk abban, hogy egy napon megnyílnak a gyűjtőtábor kapui... tudjuk, hogy spanyolországi múltunkat a haladó emberiség nem felejti el és ügyünket magáévé teszi."

FESTŐRÁMÁVAL A VÁLLÁN HARCOLT

Amikor kitört a második világháború, azt a feladatot kaptuk a párttól, hogy szökjünk meg, és vegyük fel a harcot a fasisztákkal. Sajnos, nem sokáig voltam szabadlábon, elfogtak, és a hírhedt párizsi Santé börtönbe zártak. Amikor kiszabadultam, folytattam az illegális munkát. Nem is tehettem másként, már csak a nevem miatt sem, hiszen a francia elvtársaktól a Jacques Vaillant — Vitéz János — nevet kaptam. Egyszer a véletlen mentett meg az újabb lebukástól. A vállamon festőrámával

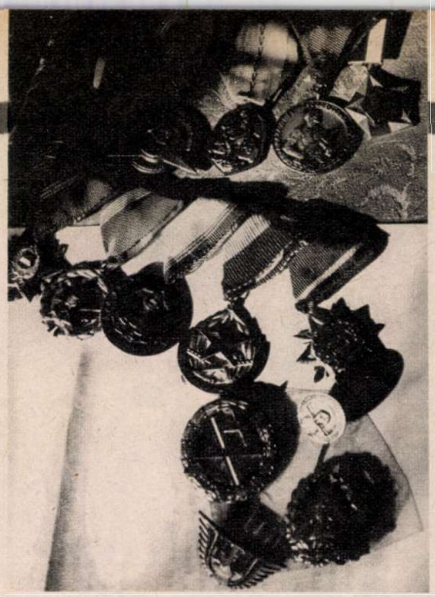

Tizenhárom kitüntetése között ott van a Szocialista Hazáért Érdemrend és a Francia Hadi Emlékérem. Amikor az építőiparból nyugdíjba ment, megkapta az Építőipar Kiváló Dolgozója kitüntetést is

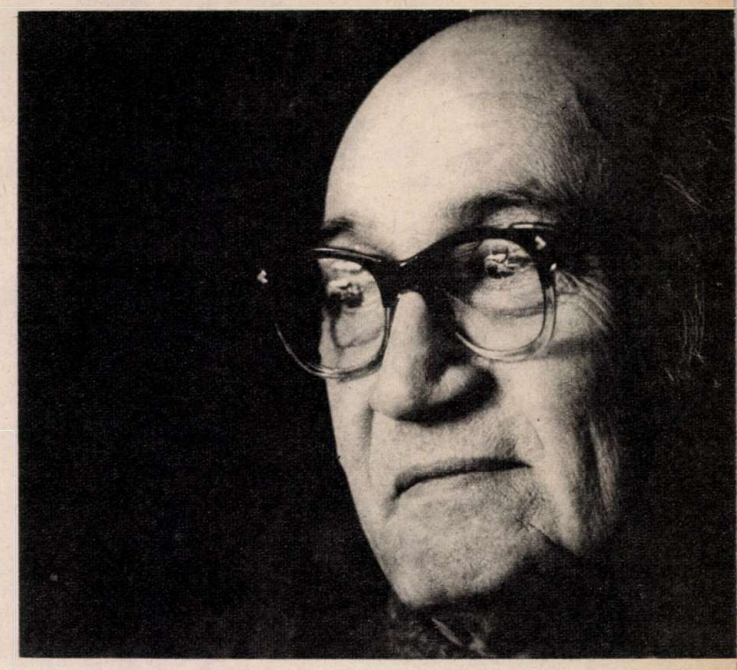

„KÜZDTÜNK HÍVEN A FORRADALOMÉRT"

Tiltakozásra emelt öklök tüntetnek az atomháború — és mindenféle embertelenség ellen

utaztam a metrón. Már nem tudom, melyik állomáson akartam feljönni, de a kijáratokat lezárták, a németek mindenkit igazoltattak. Az egyik katona rám, illetve a keretre nézett, s megvetően csak ennyit mondott: „Művész..." Intett, továbbmehettem. Azon túl mindig festőrámával a vállamon közlekedtem az utcákon.

ELLENÁLLÓ LETT, PARTIZÁN

Új munkára küldött a párt: az Ardennekben gyűjtöttük a lőszert, a fegyvert az ellenállási mozgalom számára. Bőröndben adtuk fel a „gyűjteményt", a szállítócédulát pedig levélben küldtük Párizsba. Sajnos, nem folytathattuk sokáig ezt a tevékenységet. Az egyik bőröndbe két darab ágyúgolyót csomagoltunk — a lőport és a robbanófejet remekül át lehetett alakítani az utcai harcokhoz — ám arra nem számítottunk, hogy kétnapos ünnep következik, így a csomagkiadás szünetel. A vasúti rendőrség kíváncsi lett, hogy mit tartalmazhat az a nehéz bőrönd, amire felírtuk: „Gépalkatrész". Kinyitották — és elvtársainkat már detektívek várták a pályaudvaron. Nem adták meg magukat, tűzharcban elestek Franciaország és az emberiség szabadságáért.

MODELLJE MINDEN, AMI IGAZ

1948-ban jöttem végleg haza, Magyarországra. A művészetnek szentelhettem volna az időmet — rajzoltam, festettem is sokat, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének titkára lettem —, de a párt, a mozgalom volt az életem. Sokan bíráltak, sokan dicsértek; én a magam útját jártam, ami számomra egyet jelentett a mozgalommal. Amikor kitört az ellenforradalom, iszonyú gyűlölet ébredt bennem azokkal szemben, akik a régi rendet akarták visszaállítani. Nem felejtettem el, hogyan kell bánni a fegyverrel, az elsők között léptem be a munkásőrségbe. Kilenc magyar és négy külföldi kitüntetést kaptam, köztük a Szocialista Hazáért Érdemrendet és a Francia Hadi Emlékérmet. Hetvenéves vagyok, mit mondjak még? Az építőiparból mentem nyugdíjba, festek, modellem minden, ami igaz. A városok, a munkások, a gyerekek. Igen, a gyerekek nagyon szépek. Olyan szépek, mint a jövő.

Feljegyezte: Dési Péter
Fotó: Gaál Zoltán

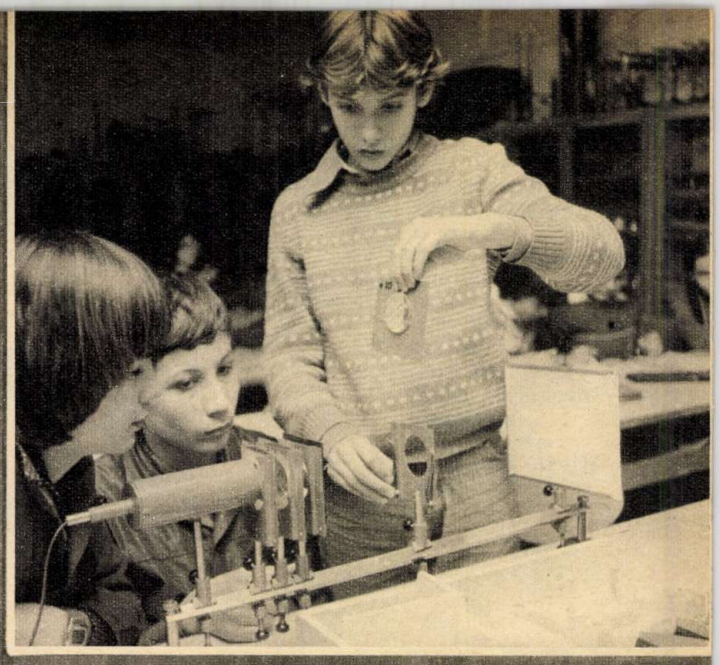

Az élet tele van gondokkal. Itt van például egy egészen hétköznapi probléma: hány fokos lesz 10 liter 20 C-fokos víz, ha 30 percig melegítjük, olyan 55 Ohm ellenállású főzőlapon, amelyen 4 Amper erősségű áram halad át, és amelynek a hővesztesége 50 százalékos? . . .

Nos, nem azért, hogy hetvenkedjünk, de számunkra néhány másodperc is elegendőnek bizonyult, hogy belénk hasítson a felismerés: tudja a fene . . . !

Persze, nem vagyunk egyformák. Széll Tomi például, a makói Kun Béla Általános Iskola nyolcadikosa nem egészen egy perces tűnődés után közli, hogy körülbelül 35 C-fokos lesz a víz, természetesen papíron pontosabb adatot tudna szolgáltatni.

Ettől eltekintünk. Annál is inkább, mert a szomszédos padban többen is izgatottan hajolnak egy apró, porcelán tégely fölé, amelyet alulról láng hevít, és amelyben szemmel láthatóan izgalmas dolgok játszódnak le. Ebből nem maradhatunk ki, tehát mi is odadugjuk a fejünket . . . és újra családunk kell. A tégely alján mindössze némi szürkésfehér por látható. No hiszi! Ez villanyozta volna fel annyira Sepp Robit és Mendei Árpit . . . ?

– A rézszulfátból hevítés hatására eltávozik a kristályszerkezetben megkötött víz, és a gyönyörű, kékszínű kristályok ilyen szürkésfehér porrá esnek szét – tájékoztat Sepp Robi az ügy hátteréről. Aztán rövid előadás

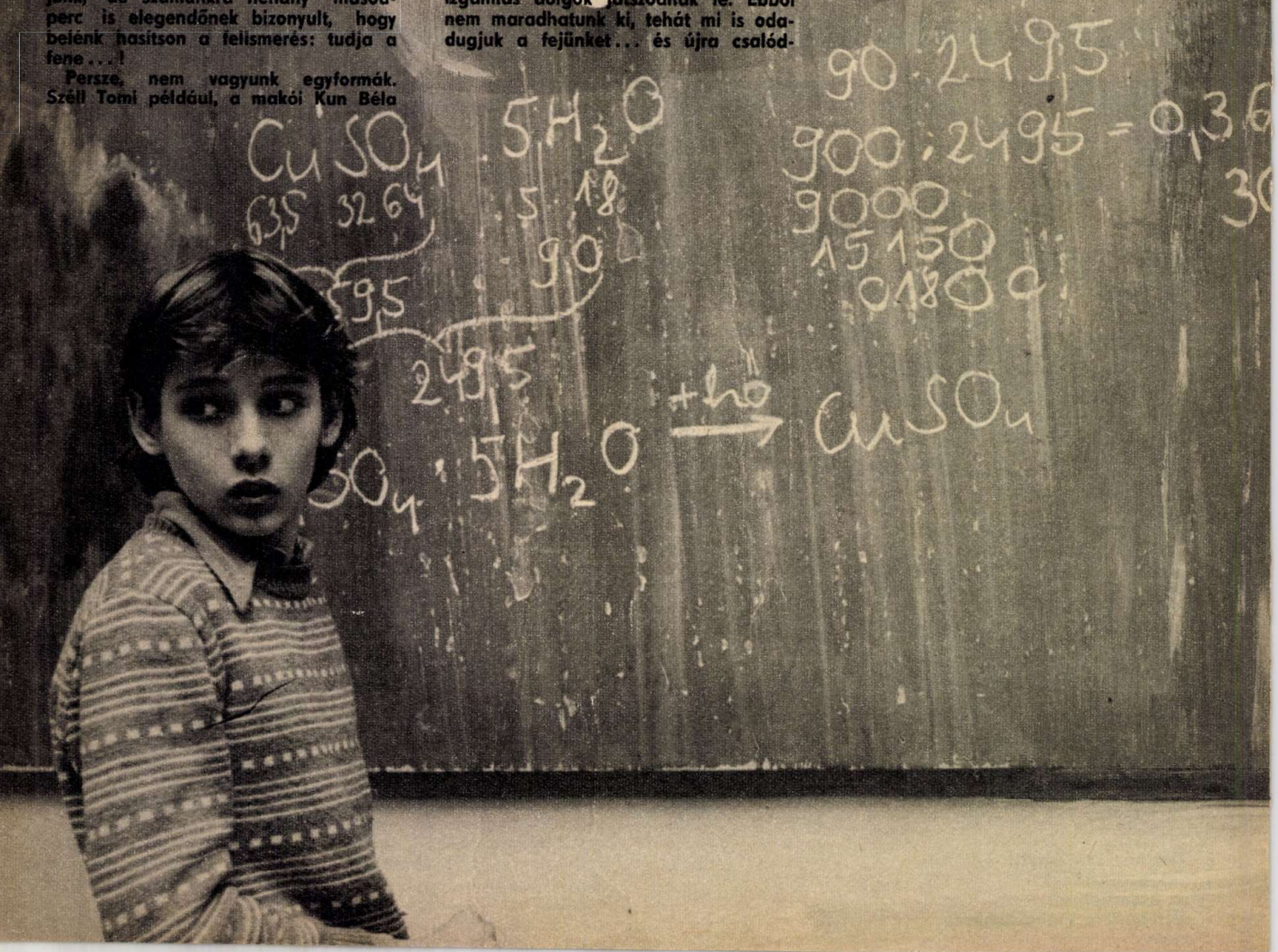

NYOLCADIKOS PROFESSZOROK

Az értelmesen feltett kérdésekre a természet értelmesen válaszol. És a válaszokból kiderül, hogy a természetkutató úttörők öt különböző „sportága" csodálatosan összefügg egymással . . .

keretében, amelyben sűrűn esik szó különböző atom- és molekulasúlyokról, képletekről és vegyértékekről, megtudhatjuk, hogy a rézszulfát — vagy ahogy mi, egyszerűbb emberek nevezzük: a rézgálic — súlyának 36 százalékát veszíti el ily módon. És az elméletileg kapott eredményt a hajszálpontos mérleg a gyakorlatban tökéletesen igazolja . . .

— Hű, de érdekes! — hallatszik hirtelen egy paddal hátrább, ahol Szabó Kati és Mészáros Laci „faggatja" a rézszulfátot. A szánkból vették ki a szót! Persze, most már óvatosabbak vagyunk, és úgy lépünk oda, mint akit nem érhet meglepetés. A természet azonban sokkal érdekesebb, mint ahogy gondolnánk, és ezúttal igazi meglepetéssel szolgál. Szabó Katiék vizet csepegtetnek a szürkésfehér porra, és az a szemünk láttára alakul át gyönyörű, kékszínű, kristályos anyaggá . . .

*

Tulajdonképpen edzésen vagyunk. Ezekben a napokban zajlanak a tudományos-technikai szemlék, versenyek, amelyekre éppen úgy fel kell készülni, mint minden más versenyre. És ha már a sportos hasonlatnál tartunk: a természetkutató úttörők meglehetősen nehéz, de mindenképpen remek sportágat választottak.

Az öttusát! Fizika, kémia, biológia, matematika és földrajz szerepel a programban, azaz csupa olyan tantárgy, amelytől külön-külön is borsódzik a háta a tanulóifjúság többségének.

— Ezt egész egyszerűen nem értem! — mondja nevetve Széll Tomi. — Hiszen a többi tantárgyat sokkal nehezebb megtanulni. Itt képletek vannak, meg összefüggések, amelyek világosak és érthetőek. A többi már igazán egyszerű. Arról nem is beszélve, hogy milyen érdekes, mert a tanultakat többnyire saját magunk ellenőrizhetjük a gyakorlatban.

És még valami. Amíg az igazi öttusa öt teljesen eltérő sportágból áll, a természet kutatója mind az öt tantárgyban ugyanazt a valóságot tanulmányozza, ezek tehát pompásan kiegészítik, sőt, segítik egymást.

— Kitűnő kezdeményezés ez — mondja Keczeri Istvánné, az iskola kémia szakos tanára. — Segíti azt a helyes felismerést, hogy a tanulók egységes egészként, az alapvető összefüggéseket felismerve sajátítsák el a természet izgalmas titkait.

*

Különös dolog arra gondolni, hogy Mészáros Laciék — két parázs focimeccs, vagy két magnótekercs meghallgatása között — olyasmikről beszélnek, és olyan dolgokat bizonyítanak a legcsekélyebb megilletődöttség nélkül, amikről alig 100 évvel ezelőtt még komoly professzorok is csak bizonytalan feltevéseket kockáztattak meg. Elektronok áramlásaként értelmezik az elektromosságot, emberi sejtek és szövetek szerkezetét, felépítését magyarázzák egymásnak, ismerik az atomok szerkezetét, és ennek alapján kémiai átalakulásokat értenek meg, a fény kettős — részecske és hullám — természetét tanulmányozzák . . .

Miért?

— Az embert rengeteg érdekes jelenség veszi körül, amelyeknek nem ismeri az okát — mondja Széll Tomi. — Hát csoda, ha egyszerre csak kíváncsi lesz . . . ?!

CSER GÁBOR

Fotó: WAGNER MARGIT

ZSI

AZ ELSŐ „ŰRSÉTA"

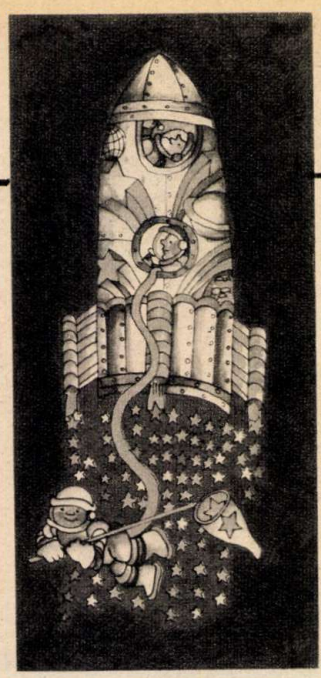

A Szovjetunióban tizenöt éve — 1965. március 18-án — juttatták Föld körüli pályára a VOSZHOD—2 űrhajót. Pavel Beljajev ezredes űrhajóparancsnok mellett Alekszej Leonov másodpilóta volt az űrhajó utasa, aki a világon elsőként kilépett a világűrbe, öt méterre eltávolodott az űrhajótól, majd szerencsésen visszatért.

KÖNYVTÁR-AVATÁS

Szülők, diákok, szocialista brigádok fogtak össze az ózdi Árpád vezér úti iskola vezetőivel, hogy a gyerekek új könyvtárat kaphassanak. A polcokon sok érdekes olvasmány, vers, regény, ismeretterjesztő mű található. A megnyitón ott voltak a testvériskolák küldöttei és az őket patronáló Kun Béla Művelődési Ház gyermekkönyvtárának dolgozói.

ÖVEGES-KÖR

A közelmúltban elhunyt Öveges József, Kossuth-díjas professzor gazdag tevékenységet fejtett ki az ifjúság természettudományos világképének széles körű fizikai megalapozásában. Kísérleteit, módszereit és emlékét megőrizve a Természettudományi Stúdió 7. és 8. osztályosok számára létrehozta Budapesten az Öveges-kört. Jelentkezni lehet a stúdió pénztáránál naponta 8–18 óráig (XI., Bocskai u. 37.). A kezdési időpontról a napilapokból és a stúdióban értesülhetnek a kör tagjai.

IZOMLECKÉZTETÉS

Most már nyugodtan kiadhatjuk a jelszót: gyerünk ki a szabadba! Az edzéseket kezdjétek kocogással. Könnyű iramban fussatok tíz-tizenöt percig, közben megállhattok egy-egy percre pihenni. Amíg kifújjátok magatokat, végezzetek néhány kar-, láb- és törzsgyakorlatot. A futás jó alapot teremt a játékokhoz, a korai elfáradás egyik legbiztosabb ellenszere. Nem kell túl melegen öltözni, elég, ha a melegítő alá trikót és nadrágot vesztek fel.

A fiúk között már dühöng a „fociláz". Előedzésnek, iskolázásnak jól megfelel a lábtenisz, amit kis helyen, egy az egy ellen, vagy párosan is lehet játszani. Vonalazzatok fel egy tetszés szerinti méretű pályát, és az ismert szabályok szerint „tengózzatok" kedvetekre. A labdaérzék mellett fejlődik rúgó- és fejelőtechnikátok, mozgékonyabbak lesztek.

Ne feledkezzetek meg a szobában végezhető gyakorlatokról sem. Kedvezőtlen időjárásban fedett helyen zavartalanul folyhat a szobai izomleckéztetés.

A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS ELLEN

Húsz esztendővel ezelőtt, 1960. március 21-én rendőrsortűz dördült el a dél-afrikai Sharpevilleben: hatvankilenc tüntető életét oltották ki. Az ENSZ XX. közgyűlésén — e véres esemény emlékére — március 21-ét a faji megkülönböztetés elleni nemzetközi küzdelem napjává nyilvánították.

BONGÓ

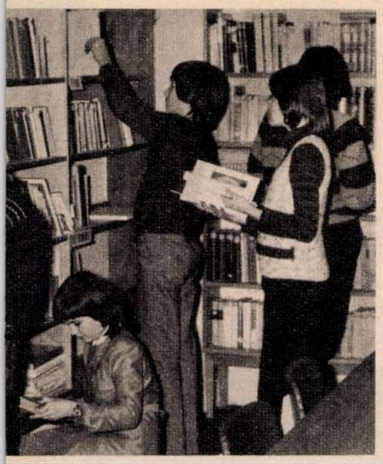

A MARX TÉR ALATT

Az épülő északdéli metróvonal Marx téri mélyállomásának szerkezeti építését a nehéz körülmények ellenére is határidőre elkészítették a szakemberek. Jelenleg a mélyállomás vízszigetelési munkálatait végzik.

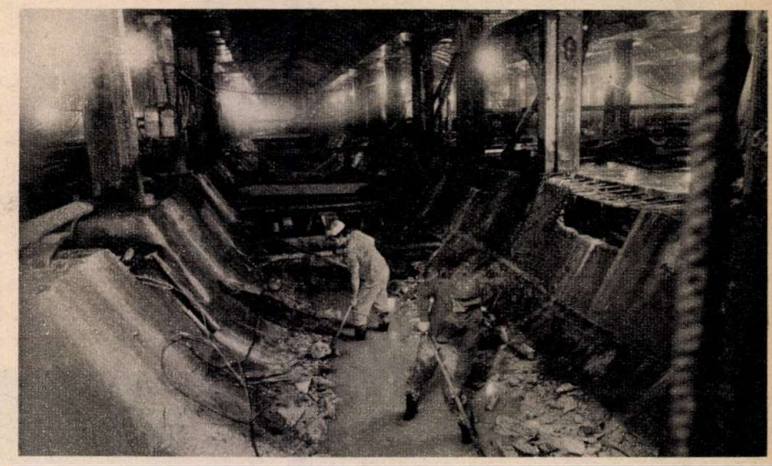

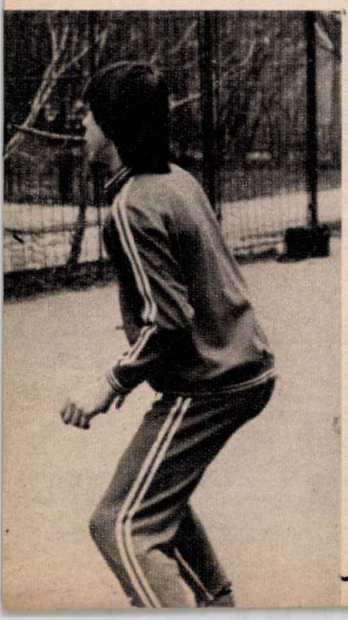

NINCS MESE?

Elköltözött a manózenekar, de bőgősük ittfelejtette hangszerét . . .

A turistautak és menedékházak korában is titokzatos erdőben találtuk ezt a falevelet, és rögtön koboldok, törpék vékony hangon csivitelő társasága elevenedett meg lelki szemeink előtt. A mesék varázslatos hangulata érintett meg minket.

Figyeljétek meg, az igazi mese soha nem akar másnak látszani, mint ami, ezért rögtön felismerhető. Mégis több lehet benne a valóság, mint a legagyafurtabban igaznak látszó történetben.

A mese és a valóság sokszor nehezen választható szét, de ha megszokjuk, hogy figyeljünk különbségükre, lassan felismerjük őket, bármilyen „alaposan" keveredtek is.

A falevél a valóság, de formája rendkívül emlékeztet egy nagybőgőre — ez már mese.

Mindkettőre szükségünk van!

A HÉT VICCE

Karcsi izgatottan ér haza az iskolából. – Apa, le tudod írni a neved csukott szemmel? – kérdezi már az ajtóból.

– Megpróbálhatom. Hová kell? – kérdezi az apa.

– Ide . . . a márciusi osztályzataim alá . . .

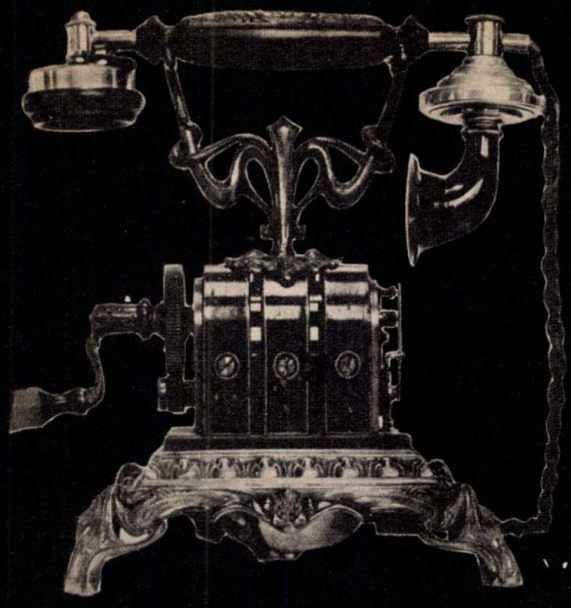

Így nevezték a múlt században magyarul a telefont, azaz hivatalos nevén a távbeszélőt. Egyszerre két amerikai feltaláló – 1876. február 14-én – kétórás különbséggel adta be a szabadalmi igényét a telefonra: Alexander Graham Bell és Elisha Gray. Mivel Bell kétórás előnyre tett szert, övé lett a dicsőség. Persze, ez a készülék annyira kezdetleges volt, hogy csak az igazán jó fülű emberek diskurálhattak vele egymással. Az első típus zörgött, recsegett, szinte csoda, hogy egyáltalán megértették egymás beszédét a telefonálók. Edison szénmikrofonja korszerűsítette a találmányt, s egyben szétválasztotta a készülék két legfontosabb részét, a „beszélőt" és a „hallgatót". Puskás Tivadar megalkotta a világ első telefonközpontját, s ezzel megnyitotta az igazi távbeszélés lehetőségét. Nagyapáink készülékétől a mai modern telefonok gyártásáig majdnem százöt esztendő telt már el, de a valóban korszerű berendezések csak a második világháború után hódítottak tért. Régi és új készülékekből válogattunk össze néhányat, s képeinken ezeket mutatjuk be.

A MESSZESZÓLÓ

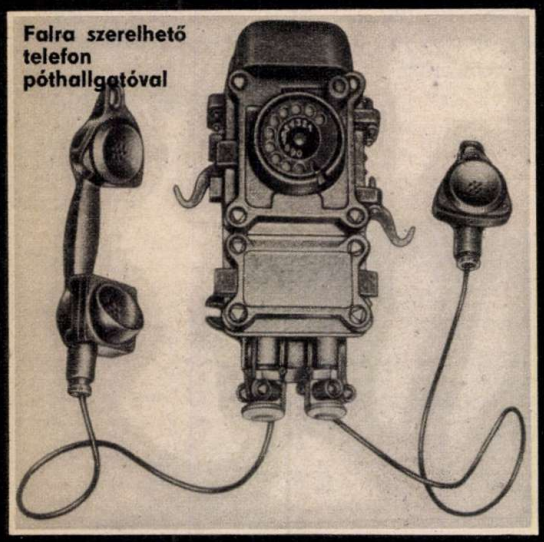

Falra szerelhető telefon póthallgatóval

Tárgyalásnál, tolmácsolásnál már több helyen alkalmazzák a tévé-telefont

Napjaink egyszerű készülékei. E két telefon szerkesztőségünkben teljesít szolgálatot.

Összecsukható, modern, formatervezett telefon

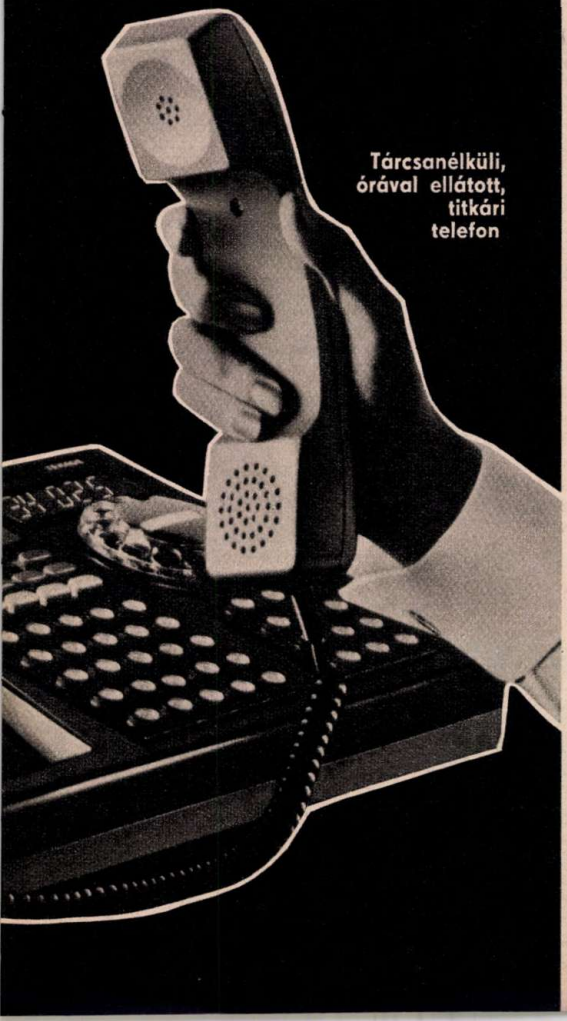

Tárcsanélküli, órával ellátott, titkári telefon

Gyerekek!

Ebben az évben is megrendezzük a „Keressük a legjobb gyalogost, kerékpárost és segédmotorkerékpár-vezetőt" elnevezésű közlekedésbiztonsági vetélkedőt.

A vetélkedőbe úgy jelentkezhettek, ha a három tesztkérdésre a válaszlehetőségek közül megkeresitek az egyetlen helyes választ és „X"-jelzéssel a megfelelő rovatba — a 16., 17., és 18-as számok alatt — azt bejegyzitek. A megfejtőlapon azt is közöljétek, hogy a három közül melyik kategóriában kívántok „rajthoz állni". A vetélkedő következő fordulójába azok kerülhetnek, akiknek a válaszai helyesek. A selejtező után minden megyében és minden kategóriában tíz-tíz versenyzőt hívunk meg, majd a megyei versenyek első, második helyezettjei területi versenyekre kerülnek, a harmadik, negyedik helyezettek pedig a helyszínen vásárlási utalványt kapnak. A segédmotorkerékpár-vezető kategóriában az első helyezett az országos döntőbe kerül.

Ne feledjétek a megfejtőlapra ráírni a pontos neveteket és lakáscímeteket (a megye feltüntetésével), valamint azt, hogy melyik iskolába jártok.

A megfejtőlapot ragasszátok levelezőlapra és küldjétek el az alábbi címre: **Autó-Motor közönségszolgálata, Pf.: 1., Budapest, 1400. Beküldési határidő: 1980. április 8.**

16/2. AZ ALÁBBIAK KÖZÜL MELYIK A HELYES ÁTHALADÁSI SORREND?

a) Teherautó — gyalogos — személyautó
b) Gyalogos — teherautó — személyautó
c) Teherautó — személyautó — gyalogos

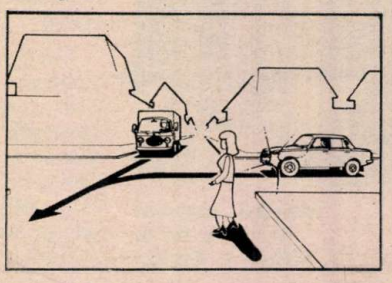

17/2. MILYEN SORRENDBEN KÖVETIK EGYMÁST A HÁROM LÁMPÁBÓL ÁLLÓ FÉNYJELZŐ KÉSZÜLÉKEK JELZÉSEI?

a) Piros; azután a piros és a sárga együtt; majd a zöld; utána a villogó zöld; és végül a sárga.

b) Piros; azután a piros és a sárga együtt; majd a zöld; utána a sárga.

c) Piros; azután a sárga, majd a zöld; utána a piros és a sárga együtt.

18/2. HOL KELL A GYALOGOSNAK KÖZLEKEDNIE, HA AZ ÚTON SEM JÁRDA, SEM LEÁLLÓSÁV, SEM ÚTPADKA, SEM KERÉKPÁRÚT NINCS?

a) Az úttest szélén, egy sorban; lakott területen csak az úttest menetirány szerinti bal oldalon.
b) Az úttest szélén, egy sorban; lakott területen és azon kívül egyaránt csak az úttest menetirány szerinti bal oldalán.
c) Az úttest szélén, egy sorban; lakott területen kívül csak az úttest menetirány szerinti bal oldalán, lakott területen bármelyik oldalon.

MEGFEJTŐLAP

a m

	16	17	18
A			
B			
C			

Pontszám

Nev:

A rejtvénymagazinban megígértük, az Úttörő és Ifjúsági Áruházban teljesítettük

Gabi töpreng: írógépet vagy fényképezőgépet érdemesebb venni?

ALIG HITTEK A SZEMÜKNEK

Egyszer volt, hol nem volt – így is kezdhetnénk történetünket, hiszen egy kissé azokra a mesékre emlékeztet, amikor a jótündér teljesíti valakinek a kívánságát. De ez mégsem mese, hanem valóság.

Tavaly ősszel a Mini Pajtás Rejtvénymagazin címoldalán azt írtuk: „Azt nyerhetsz, amit akarsz!"

És jöttek a megfejtések garmadával – 26 ezernél is több –, így hát sorsolással kellett eldöntenünk, hogy ki legyen a két győztes. A szerencse Bíró Csaba pécsi és Sándy Gabriella budapesti rejtvényfejtőre mosolygott. Velük együtt mentünk el az Úttörő és Ifjúsági Áruházba, mert kíváncsiak voltunk, mit vásárolnak a felajánlott ötezer, illetve négyezer forintból.

Csaba nyolcadikos, tornázik, tavaly ugrásban első, idén összetettben hatodik lett az úttörő-olimpián, sokat járt Pestre, jól ismeri az Úttörő és Ifjúsági Áruházat is. Ő nyerte az ötezer forintos vásárlási utalványt.

Gyorsan számolt, precízen választott. Vett Akai magnetofon-rádiót, öt kazettát,

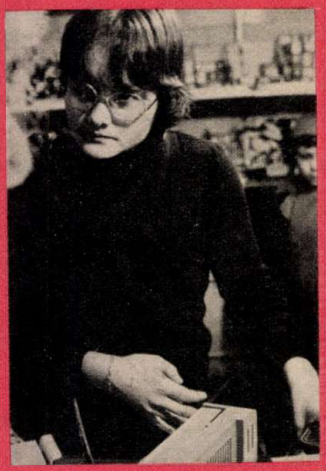

Melyiket vegyem? Ez is jó, az is. Nehéz a döntés!

édesanyjának termoszt, öcscsének játékot, összesen 4999,– Ft-ért. Az ötezredik forintot – az áruház igazgatónőjének, Tölgyesi Lászlónénak tanácsára, eltette emlékbe és szerencsepénznek. (Az igazgatónőnek is van egy tizenkét éves fia, aki szintén pályázott, de a szerencse nem kedvezett neki!)

Gabriella is sportol. Februárban megnyerte a budapesti serdülők sportlövés versenyét 155 körrel. A rejtvényversenyen is jól szerepelt. „Találata": második hely, négyezer forintos vásárlási utalvány.

Gabi automata Yashica fényképezőgépet választott magának.

A díjak átadását a televízió híradójában is láthattátok!

Megkérdeztük a gyerekektől, hogy nehéz volt-e megfejteni a rejtvényeket. Gabi és Csaba szerint nem. Mindenféle lexikont fellapoztak, rokonságbeli szakértőket hívtak fel telefonon. A nagymama segített a varrásról szóló rejtvény megfejtésében, sőt, a nehezebbjét az osztálynak is feladták.

Amikor a nevüket olvasták a nyertesek között, alig hittek a szemüknek, hogy ők a szerencsések. Csaba azt mondta: „Biztosan elírták, s csak ötszáz forintot nyertem."

De amikor a magnetofonnal beült a Pécsre induló vonatba, akkor már elhitte, hogy nem álom ez, és nem mese – valóban ő a győztes!

Gabi pedig így búcsúzott Csabától: „Írjál, ha legközelebb versenyed lesz Budapesten, elmegyek a Sportcsarnokba és lefotózlak."

Forrai G. János

Annyi a jó tanács, hogy szinte beleszédül a vevő

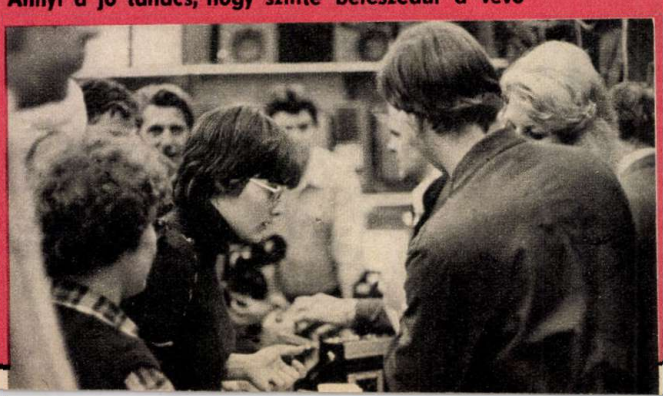

272 ÉREM

OLIMPIÁRA KÉSZÜL A VILÁG (3.)

Az élet elképzelhetetlen sport nélkül — mondta *Horst Schmude*, az NDK Testnevelési és Sportszövetségének osztályvezetője. — Ahhoz, hogy az iskolából sokoldalúan képzett és a felnőttélet nehézségeivel megbirkózó fiatalemberek kerüljenek ki, nem elég a tankönyveket lapozgatni. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek egészségesen éljenek, rendszeresen tornázzanak és minél többen aktívan sportoljanak.

— *Ez érthető, hiszen amilyen a diáksport, olyan a versenysport.*

— Igaz, de nemcsak erről van szó. Hanem elsősorban arról, hogy a gyerekek egészséges és edzett felnőttek legyenek majd. Aki iskolás korában megszokja, hogy reggel tornázik néhány percet, netán körülfutja a háztömböt is, és azt is természetesnek tartja, hogy rendszeresen eljár az uszodába, később sem csak a lustálkodást hiszi pihenésnek. Nem véletlen, hogy nálunk csaknem húsz éve kötelező tantárgy az általános iskolában az úszás.

— *Osztályozzák is?*

— Természetesen. A má-

Egy nagy esélyes az NDK-ból: a gerelyhajító Ruth Fuchs

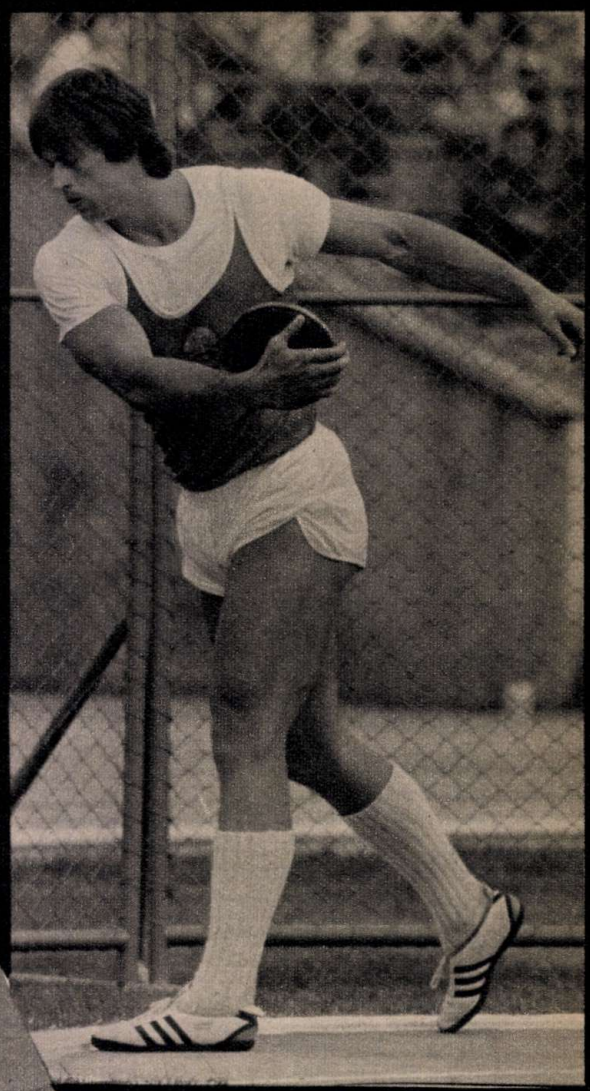

Wolfgang Schmidt, aranyéremre pályázik Moszkvában

sodikos gyerekek már minden héten egyszer elmennek az uszodába a testnevelő tanár vezetésével. Mindenütt úszómesterek oktatják őket, s év végén le kell vizsgázniuk. Ekkor kapják meg a piros úszósapkát. A későbbi években megszerezhetik a fehéret, aztán pedig kiérdemelhetik a zöldet. A színek a tanulók „vízbiztonságát" jelzik.

Nem ördöngősség: a negyedik osztályban már pirul az a gyerek, akinek nem zöld a sapkája. Persze, ehhez hozzá kell számítani, hogy az NDK-ban eddig több mint 700 fedett uszoda épült, és a tervek szerint néhány éven belül nem lesz olyan nagyobb lakótelep az országban, ahol ne lenne nyilvános tornacsarnok vagy uszoda.

Gerincferdülése volt

Egy statisztika szerint minden harmadik állampolgár rendszeresen sportol, s az egymillió 740 ezer úttörő közül 753 ezer tagja valamelyik sportszövetségnek. Ők havi 20 pfennigért (körülbelül 1 forintért) ingyenesen használhatják az egyesületi sporteszközöket, és 33 százalékos kedvezményt kapnak a vasúti jegypénztáraknál. Sok százezer diák vesz részt minden évben az ifjúsági és gyermekspartakiádokon, amelyek után a legtehetségesebbeket sportiskolákba irányítják. Az élsportolók kivétel nélkül kiváló diáksportolók voltak. Így például *Barbara Krause* is, aki már óvodás korában rendszeresen úszott.

A jövő atléta-olimpikonjai a VII. Gyermek és Ifjúsági Spartakiádon

— *Miért kezdte olyan korán?*

— Gerincferdülésem volt, négyéves koromban a kezelőorvos javasolta az úszást. Anyukám vitt naponta az uszodába, amikor pedig bekerültem az általános iskolába, a testnevelő tanár megkérdezte, kik akarnak a kötelező mellett külön úszásoktatásra járni. Mivel nekem amúgy is „receptre" kellett úszni, jelentkeztem. 1970-ben, amikor ötödik osztályos lettem, az iskolám átadott egy berlini sportiskolának. Attól kezdve naponta kétszer jártam edzésre, hogy a mellúszás mellett valamennyi stílust rendesen megtanuljam.

— *Gyermekspartakiádokat nyert hamarosan, aztán az országos ifjúsági rekordot is megjavította. Nagy tehetségnek tartották?*

— Az edzőm, *Rolf Gläsernek* hívják, ma is vele dolgozom, azt jósolta, hogy igazán versenyszerűen sose fogok úszni. Persze, . het, hogy csak idegesíteni akart...

— *És ideges volt?*

— Soha. Százméteres gyorsúszásban én vagyok a világ leggyorsabb úszónője. Mindig nyugodtan rajtolok.

— *Tizenöt éves volt, amikor Caliban felállt a világbajnoki dobogóra, két évvel ezelőtt pedig ismét a női százméteres gyorsúszás világbajnoka lett 55,41 másodperccel. Mi lesz Moszkvában?*

— Aki ennél az időnél egyetlen századmásodperccel korábban ér a célba, aranyérmes lesz.

— *Kit tart erre esélyesnek?*

— Leginkább saját magamat. De az utánam szóba kerülő jelöltek is honfitársaim, például *Karen Metschuk* és *Sabina Hösenbeck*.

— *Nem fél tőlük?*

— Győzelemre készülök. Naponta 12—15 kilométert úszok, persze, közben sok erőgyakorlatot is végzek. Az úszás szüneteiben pedig tanulok, fényképész-szak-

Barbara Krause: „Győzelemre készülök"

Úszóóvodások — Lipcséből

munkás, később pedig fotóriporter akarok lenni. Így aztán szabad időm alig van, Moszkvában legalább egy másodperccel le akarom győzni önmagam, hogy ne mások győzzenek le engem.

Az NDK-ban szeretik a sportolókat, pedig egyikük sem tartja magát sztárnak. Valamennyien komolyan készülnek későbbi szakmájukra, hivatásukra. És nemcsak a közönség szereti, de az állam is megbecsüli erőfeszítéseiket. Barbara Krause például a Haza Érdemrend ezüst fokozatának tulajdonosa. Kornelia Ender és Roland Mathes esküvőjére sok ezer gratuláló levelet és táviratot vitt a postás, köztük Erich Honeckernek, a Német Szocialista Egységpárt főtitkárának, az Államtanács elnökének üdvözlő sorait. Ez érthető, ha tudjuk, hogy az ország sportolói — akik külföldön először a budapesti VIT-en szerepeltek — az elmúlt 24 évben 272 olimpiai érmet szereztek. Legutóbb Montreálban 40 aranyat, 25 ezüstöt és 25 bronzot. Mindezt a többiekkel együtt talán *Rosemarie Ackermann* is gyarapítani fogja. Ő az egyik legalacsonyabb magasugró, 174 centiméter. És Nyugat-Berlinben átugrotta — a világon elsőként — a 2 méteres magasságra állított lécet.

Két méter felett

— Én is gyermekkoromban kezdtem, ötödikesként írattak át a szülőfalum iskolájából a cottbusi sportiskolába. Azóta sokat „ugráltam", férjhez mentem, elvégeztem az egyetemet...

— *Tavaly is elnyerte „Az év legjobb sportolója" címet, ami azt jelzi, hogy nem felejtették el.*

— Ezt biztatásként könyvelem el, talán sikerül Moszkvában megszolgálnom. Egy ideig beteg voltam, ínszalaghúzódásom volt, de mindent megteszek azért, hogy ha lehet, „túlugorjam" a bűvös két métert.

— *Mit gondol, ha nem szocialista országban született volna, ugyanígy tele lenne a vitrinje érmekkel?*

— Biztosan nem. Munkásgyerek vagyok, negyedik a családban. Édesapám nem sokkal születésem előtt meghalt, édesanyám a társadalom segítsége nélkül nem tudta volna megfizetni, hogy tanuljak és sportoljak. Szeretném törleszteni az adósságomat — neki, az államnak — Moszkvában is.

Szántó Gábor

272 ÉREM

Stefi Kräker meglepheti az olimpián a tornász világot, fellibbenhet a dobogóra

Rosemarie Ackermann a 2 méter fölött

Joachim Kunz is győzni szeretne az olimpián

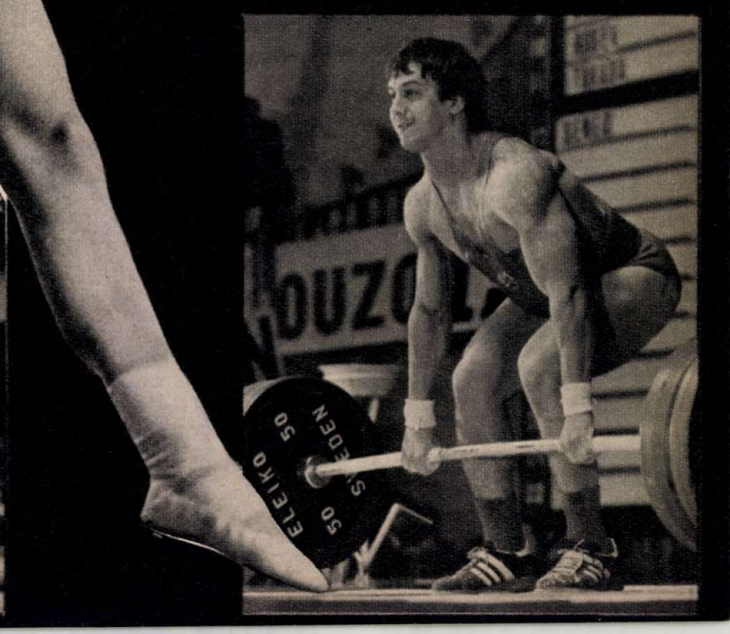

A PANNON

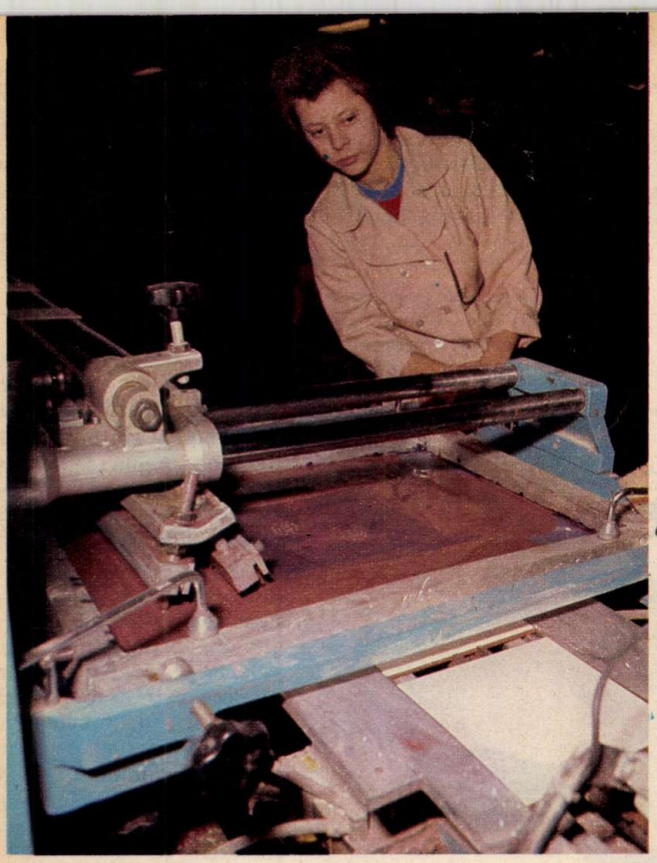

A Finomkerámiaipari Művek romhányi gyárában modern gépeken készülnek a szép, színes csempék

Nem művészeket nevelnek a szakkörben, hanem szépséget kereső embereket

MŰVÉSZET VAGY MESTERSÉG?

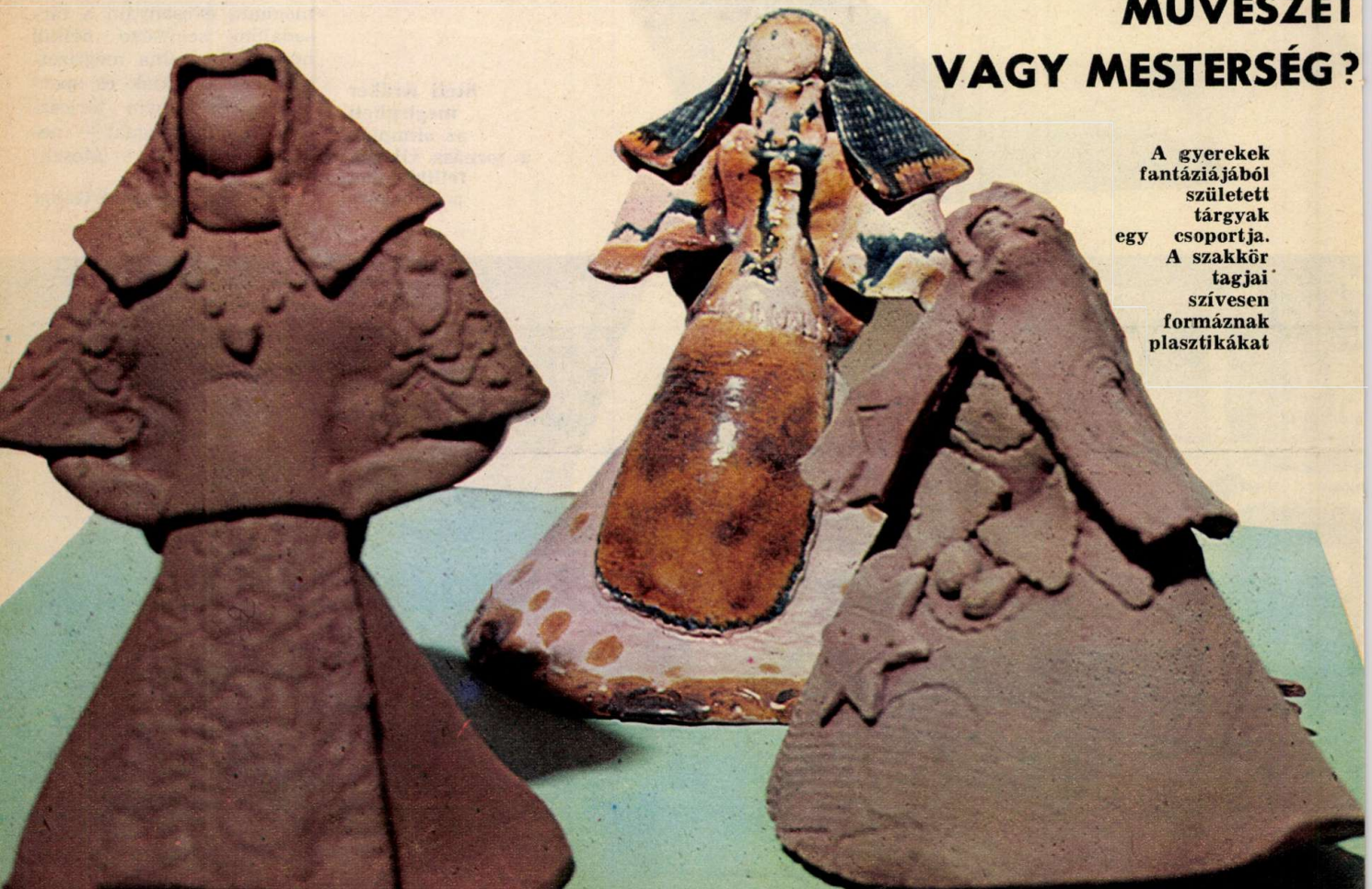

A gyerekek fantáziájából született tárgyak egy csoportja. A szakkör tagjai szívesen formáznak plasztikákat

AGYAG KINCSE

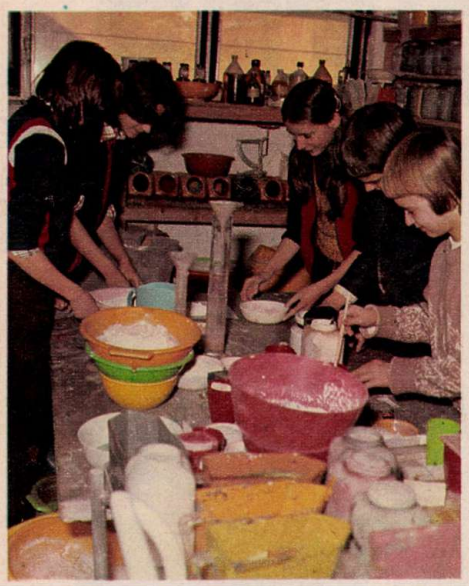

Anyagelőkészítés a foglalkozás előtt

A „házi tárlat" érdekes darabja

Kéthetente néhány órát töltenek a műteremben a szakkör tagjai

A roppant gép hatalmasra tátott torka egyszerre kétszáznegyven tonna alapanyagot, vagy ahogy Romhányban, az Építési Kerámiagyárban nevezik: mésztartalmú pannonagyagot nyel el. Attól a pillanattól kezdve, hogy e jókora „falat" eltűnik a durva őrlő gyomrában, hét nap telik el, míg a rögökből fényesen csillogó, szemet gyönyörködtető csempe lesz.

Bonyolult gépek végzik a munkát. Szinte minden automatikus, az őrléstől kezdve az úgynevezett porításon, préselésen át, a mázas égetésig. Naponta tizennégyezer négyzetméter, különböző színű, gyönyörű csempe készül itt. Ezzel a mennyiséggel 1400 házgyári lakást lehet kicsempézni.

A csempegyártás évszázados múltra tekint vissza hazánkban. Igaz, Mátyás király, amikor ötszáz évvel ezelőtt – olasz mintára – kerámiaműhelyt létesített a budai várban, nyilván nem gondolt a tömeggyártásra. A feltárt lelet egyértelműen arról tanúskodik, hogy Budán egyedi, művészi kivitelezésű darabok készültek a kályhacsempétől a padló- és burkolócsempékig. A tárgyak aprólékos és gondosan kivitelezett vonalaiból arra következtethetünk, hogy tervezőjük a budai vár egyik könyvminiátora (középkori kéziratok díszítő művésze) lehetett.

Napjainkban már nincsenek ilyen művészek. Ízléses, művészi díszítésű csempék – különösen az utóbbi időben – mégis készülnek. Méghozzá nagy mennyiségben. Tervezőik iparművészek.

– Művészet, vagy mesterség, amit csinálnak? – kérdezem Horváth Sándort, a romhányi gyár iparművészét.

– Művésznek vallom magam, aki ismeri, megtanulta a kerámia- és csempekészítés mesterségét. Anélkül ugyanis nem tervezhetnék, hogy ne tudnám, miként viselkedik az anyag a különböző munkafolyamatok során. Tehát fizikai, kémiai jártasság nélkül semmire sem jutnék. Tudomány, ötlet és kifejezőkészség ötvözetéből születik minden új színű, új rajzú csempe.

A romhányi iparművészek műtermében kéthetente tizenöt-húsz gyerek részvételével szakköri foglalkozást tartanak.

– Eleinte engedtük, hogy a gyerekek azt csinálják, amihez kedvük van – mondja Csemán Ilona iparművész, a szakkör vezetője. – Így ismerték meg az agyag tulajdonságait, felfedezték, mit lehet belőle „kihozni", mit nem. Ma már edényektől a plasztikákig mindent formáznak. Nem iparművészeket akarunk elsősorban nevelni, hanem a szépséget kereső, azt felfedező, jó ízlésű, igényes embereket.

A hatalmas csarnokokban okos, szófogadó gépek ontják a csempét. A műteremben gyerekfejek hajolnak a készülő figurák, formák fölé. Ott a ma rohanása sodor magával, itt a holnap álmai vesznek körül.

Két világ. Mégis nagyszerűen megférnek egymás mellett.

Bőcs Ferenc

Fotó: Szalay Béla

IGY KÉSZÜL A POSZTER

— Feljebb a reflektort! Még! Most egy kicsit vissza! Vigyázz, begyűrődött a háttérpapír!

Színek. Lámpák. Wattok. Kilowattok. A reflektorok kereszttüzében egy táska. Táska? Igen. Lehetne bármi, fogkefe, telefon, hamutartó. Nem a tárgy az érdekes, hanem a szín- és folthatás. Az élesség. Vagy éppen az életlenség — ahogy azt a fotóriporterek szeszélye, elképzelése, fantáziája megkívánja. Az alanynak, a tulajdonképpeni főszereplőnek — jelen esetben Bódi Magdi táncdalénekesnőnek — sokáig semmi köze az egész művelethez. Most még a sarokban, kis asztalka mellett ül és sminkel. Felkészíti (elkészíti?) magát, a haját, a szemöldökét, szájának körvonalait. Úgy, mint máskor, mint évek óta, minden fellépés előtt.

„Tizennyolc éves koromban iratkoztam be a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola jazz-ének tanszakára. Az 1972-es táncdalfesztiválon figyeltek fel rám, én pedig a Generál együttesre. De három évvel később szakítottunk, akkor úgy éreztem, a szólóéneklés az igazi. Nem csalódtam magamban — az Interkoncert sem bennem: több fesztiválra is kiküldtek és sorban hoztam a díjakat. Első díj, a közönség díja és a hangszergyárak nagydíja a gottwaldowi Intertalent fesztiválon, a közönség díja a Bratislavska Lyra fesztiválon, az NDK Rádió és Televízió nagydíja a drezdai fesztiválon. Eközben..."

— Magdi, légy szíves!

Magdi feláll, beáll, mosolyog. Nem jó, tessék jobban mosolyogni! Ne így! Kedvesebben... Lágyabban.... Szívélyesebben... Most úgy, ahogy először... Kösz. Kész?

Dehogy! Kezdjük elölről. Éhesen nyelik a fényképezőgépek a fényt, a reflektorok körül tojásfehéren kavarog a levegő. A fotósok három géppel, hét objektívvel zsonglőrködnek, zizeg a háttérpapír, recseg az állvány, olvad a smink, már valamennyiünk homloka gyöngyözik. Mi lesz ebből?! Lesz ebből valami egyáltalán?

— Magdi, beszélj!

„... Eközben felléptem az összes szocialista országban, majd két évvel ezelőtt Finnországban, az OIRT-fesztiválon első díjat kaptam. 1978-ban jelent meg első nagylemezem, anyagát már a saját együttesemmel készítettem. Most munkálkodunk a második nagylemezen, ami körülbelül a nyár végén kerül a boltokba. Addig is, utána is: ének, zene, fellépés. Évente nyolcvan—százezer kilométert utazom, itthon mikrobusszal, a szerelést teherautó viszi. A ruháimat magam tervezem, s azzal varratom meg, aki elvállalja. A külföldi együttesek közül a könnyű rock híveit kedvelem. Siker..."

Még néhány kattanás. Még néhány mozdulat. Amilyen még nem volt. Amilyen már volt, csak nem úgy, ahogy kellett volna. Frissítő zene szól, úgy tűnik, hiába. Elfáradt a stáb. A gépek és objektívek már nem keringőznek. Tangóznak. Lassan. Egyre lassabban. Magdi...

„... Siker kétféle lehet. Az egyik, amit a közönséggel, a másik, amit saját magával érhet el az ember. Én a mindennapok sikerét tartom a legfontosabbnak: hogy szépen éljek, jól érezzem magam és ha lehet, a munkámmal örömet szerezzek másoknak is. Ezért van az, hogy fenn a színpadon már nemcsak az előadásra gondolok, hanem arra is, hogy mit fogok legközelebb csinálni."

Kihunynak a reflektorok. A laborálás van hátra, és kész a poszter. Piciny kockák őrzik a mozdulatokat, melyek immár megismételhetetlenek. Se taps, se fütty nem varázsolhatja elő ugyanazt a pillanatot.

Dési Péter

A felvételek Gaál Zoltán és Szalay Béla készítette

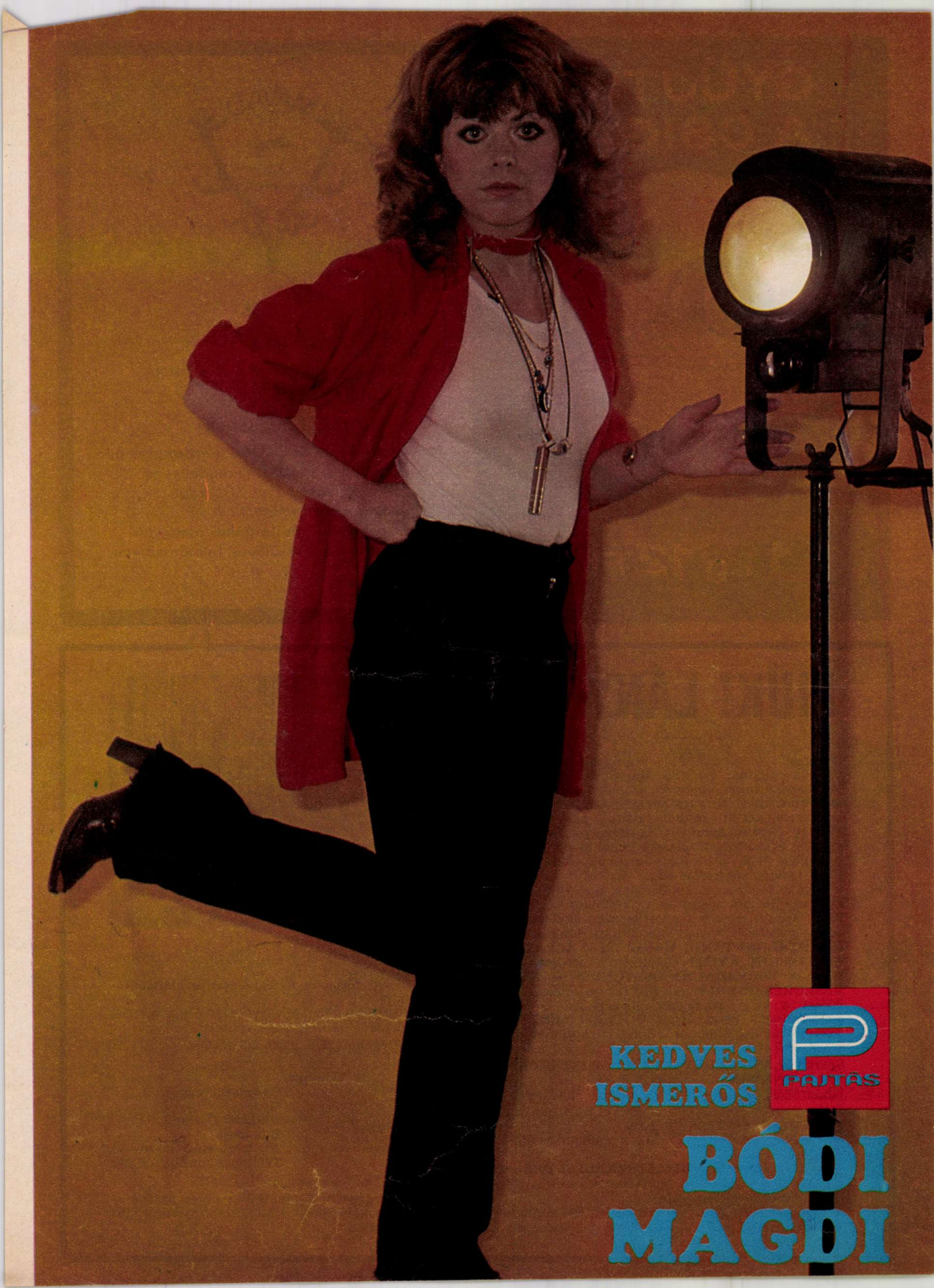
KEDVES
ISMERŐS
PAJTÁS
BÓDI
MAGDI

GYÜJTSD A CSIGÁT!

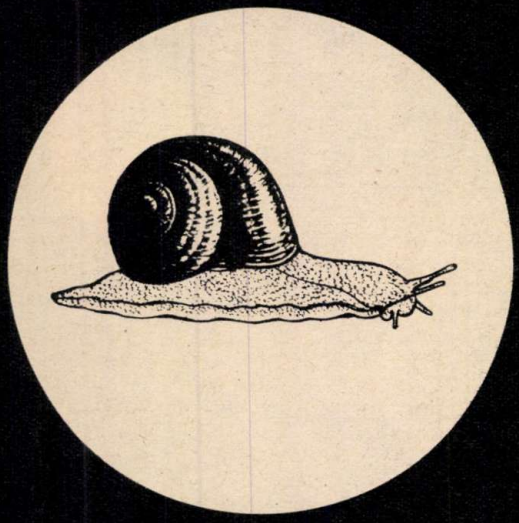

1 kg 12 Ft

MAVAD
BUDAPEST

A MAVAD

kilogrammonként 12 Ft-ot fizet
a 28–38 mm átmérőjű

ÉLŐ ÉTICSIGÁÉRT

Átvevőhelyek: az ÁFÉSZ-ek felvásárlótelepei valamint a MAVAD kirendeltsége: Józsefvárosi pu., XIII. kapu.
Felvilágosítás: valamennyi ÁFÉSZ-nél és a MAVAD áruforgalmi osztályán Budapesten, a 319-019-es telefonszámon.

FIÚK! LÁNYOK!

Egyt

Gyertek az Egyt Gyógyszervegyészeti Gyárba szakmát tanulni! Korszerűen felszerelt tanlaboratóriumunkban és üzemeinkben jól elsajátíthatjátok a **vegyianyag-gyártó, hegesztő, csőszerelő, ács-állványozó, lakatos, gáz- és vízvezeték-szerelő, kőműves, esztergályos, villanyszerelő, és szobafestő-mázoló szakmákat.**
A képzés ideje: a hegesztő szakmában két év, a többi szakmában három év.
Fiúknak Budapesten kollégiumot biztosítunk!
Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt szerezhettek a 4 éves képzési idejű vegyianyag-gyártó és a vegyészanalitikus szakmában.
GONDTALAN TANULÁSHOZ A VÁLLALAT SEGÍTSÉGET NYÚJT: tanulmányi eredménytől függően **TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ — NYERESÉGRÉSZESEDÉS — EBÉD,** védőruha, védőétel, a törzsgárdatagság elismerésekor a teljes tanulóidőt beszámítjuk. ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉG: a vállalat balatoni üdülőiben és vízi sporttelepein.

SPORTOLÁSI LEHETŐSÉG SPORTSZAKOSZTÁLYAINKBAN:
labdarúgás, kosárlabda, turisztika, sporthorgászat.

SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN
Jó kereseti lehetőség! Szabad szombat! Továbbtanulás!
Pályakezdőinket 5 évi **BEILLESZKEDÉSI PROGRAMMAL** segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.
A két- és hároméves képzési idejű szakmákban munka mellett esti vagy levelező tagozaton teheted le az érettségi vizsgát, majd a technikusminősítő v. sgát.
Támogatjuk főiskolai és egyetemi továbbtanulásodat is.
Személyesen, telefonon vagy levél útján történő jelentkezésedet előjegyzésbe vesszük.
Jelentkezési határidő: 1980. április 30.

Címünk:

Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár
Oktatási Osztály
Budapest,
X., Keresztúri u. 30—38.
Telefonszámunk: 836-702

Levélcímünk: Budapest, Pf. 100. 1475
A gyár budapesti központját a 67-es autóbusszal közelítheted meg a METRÓ Örs vezér téri végállomásától.

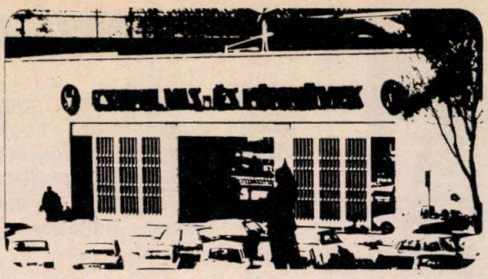

A Csepel Művek
hívja és várja a fiatalokat szakmát tanulni

I. SZAKMUNKÁSKÉPZŐ INTÉZETBE
a következő szakmákra lehet jelentkezni:

Lányok és fiúk

hegesztő
gépi forgácsoló:
esztergályos
köszörűs
marós
villamosgép-szerelő
elektronikai műszerész
elektroműszerész
kötő- és varrógép-műszerész
irányítástechnikai műszerész
(e szakmára csak érettségizettek jelentkezhetnek).

Fiúk

hengerész-forrasztár
kovács
öntő
elektroacél-olvasztár
karosszérialakatos
szerszámkészítő
vas- és fémszerkezeti lakatos
felvonószerelő
erősáramú berendezés szerelő (villanyszerelő)
műszergyártó és karbantartó
vegyészanalitikus
galvanizáló
központifűtés- és csőhálózat-szerelő
gázvezeték- és -készülékszerelő
vízvezeték- és készülékszerelő
anyagmozgatógép-szerelő
géplakatos
dízelmozdony-szerelő
bútorasztalos
épületasztalos
mintakészítő
fényező és mázoló
ács-állványozó (magasépítés)
szobafestő és mázoló (tapétázó)
épületburkoló
kőműves
bádogos

Feltételek: általános iskolai végzettség esetén 14–16 éves kor, érettségivel 18–19 éves kor, valamint egészségi alkalmasság.

II. SZAKKÖZÉPISKOLAI FELVÉTELRE
(szakmunkás- és középfokú képzési cél)
14–15 éves korú, általános iskolát végzett
fiúk és lányok jelentkezhetnek a következő szakok valamelyikére:

épületvillamossági (villanyszerelő) szak
gépgyártás-technológiai (gépszerelő, gépi forgácsoló) szak,
acélszerkezeti (hegesztő, szerkezetlakatos) szak.

A közgazdasági szakközépiskolába jelentkezők
a következő szakok közül választhatnak: számviteli, gazdálkodási szak
igazgatási, ügyviteli szak
pénzügyi szak

Képzési idő: 4 év.

A szakközépiskolai tanulók a sikeres vizsgák után érettségi és szakmunkás-bizonyítványt, illetve szakképesítést kapnak. Egyes szakmákban a leszerződött vidéki tanulók kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.
A szakmunkás- és szakközépiskolai tanulók tanulmányi ösztöndíja – a tanulmányi eredménytől függően – 160 Ft-tól 750 Ft-ig, szerződéskötés esetén a társadalmi ösztöndíj 250 Ft-tól 500 Ft-ig terjed.

Jelentkezés: a

Csepel Művek
Oktatási és Társadalomtudományi Intézetének Tanulmányi osztályán,
Budapest, Pf.: 93. 1751 Telefon: 575-600, 29-09-es mellék.

SZAKMUNKÁSKÉPZÉS
BKV

JÓ TANÁCS MINDENKINEK!

Tisztelt pályakezdő fiatal, ne hamarkodd el, gondold meg, milyen szakmát választasz. Még van idő, keresd fel a BKV pályaválasztási tanácsadóját, a következő szakmák közül segít a legmegfelelőbbet kiválasztani:

– Közúti villamosjármű-szerelő – vasúti járműszerelő – felvonószerelő – épületvillamossági szerelő – erősáramúberendezés-szerelő – központifűtés- és csőhálózat-szerelő – villamoshálózat-szerelő – villamosgép-szerelő – gépi forgácsoló – géplakatos, – karosszérialakatos – vas- és fémszerkezeti lakatos – fényező-mázoló – kőműves – ács-állványozó.

A felsorolt szakmákban vidéki fiatalok kollégiumi elhelyezése is lehetséges.

Aki megtalálta a szakmák széles skálájában a képességeinek és vágyainak legmegfelelőbbet, levél útján is jelentkezhet. Küldd el a kitöltött adatlapot a kövekező címre:

Budapesti Közlekedési Vállalat szakmunkásképző osztály, 1115 Budapest XI., Bartók Béla út 133. Telefon: 422-130/1443 mellékállomás.

GYERE A BKV-HOZ SZAKMÁT TANULNI!

A képzés idejére a következő juttatásokban részesülsz: A vállalat összes járműveire érvényes térítésmentes utazási igazolvány, vállalati ösztöndíj havonta 250–500,– Ft, kollégiumi térítés havonta 120,– Ft, napi 3,– Ft-ért ebédelési lehetőség, utolsó évben nyereségrészesedés és kiemelt bérezés, BKV Előre SC. szakosztályaiban sportolási lehetőség, üdülés, szórakozás a vállalat üdülőtelepein.

Neved:
szül. hely: . . . . . év . . . hó . . . nap
Édesanyád leánykori neve: . . . . . .
Kollégiumi igény: . . . . . .
Lakcím, ir. szám: . . . . . Elsősorban kért szakma: . . . . . Másodsorban kért szakma: . . . . . Kitöltés időpontja: 1980 . . .
szülő aláírása: . . . . . .

EGY KÜLFÖLDI KÖVET LEVELE MÁTYÁS KIRÁLY VISEGRÁDI PALOTÁJÁRÓL

KEDVES BARÁTOM!

Tudom, nagyon irigyeltetek, amikor megtudtátok, hogy követségbe megyek Magyarországra Mátyás királyhoz. Képzelhetitek én is mennyire örültem az utazásnak. Hiszen annyit hallottam Mátyás királyról.

Most itt vagyok Visegrádon. Elhatároztam, hogy levelet írok Neked, amelyben megpróbálom leírni, mi mindent láttam.

Amikor hajónk Visegrádhoz közeledett, kíváncsi szemmel figyeltem, merre van Mátyás híres királyi palotája.

Nemsokára megérkeztünk a kanyarhoz, és elénk tárult Visegrád városának képe. Nagyon szép kép ez. Fönt a hegy tetején soktornyú vár őrzi a vidéket. A hegy lábánál, közel a parthoz, őrségi, nagy sárga torony mered. A vártól a toronyig húzódik a fal, amely az egész királyi otthont védi. A hegyoldal közepétől le egészen a partig egyetlen óriási és gyönyörű építményrengeteg: Mátyás király palotája. Piros és fehér márvány, pompás oszlopok és magasba futó lépcsők, kecses sétányok és árnyékos kis kertek között emelkednek a palota szárnyai. Középen széles lépcsősor, amely egészen a Dunáig nyúlik le. Annak az aljához simult hajónk.

A követség valamennyi tagja sorra járult a király elé és bemutatkozott. Amikor Mátyás a kíséret egyik tagjáról megtudta, hogy cseh, nyomban csehül kezdett beszélgetni, majd egy Itáliában sokszor megfordult követtel olaszul társalgott. Mindenkit meglepett a magyar király nagy nyelvtudása. Annyit már az eddigiek alapján is mondhatok, hogy aki láthatta Mátyás királyt, Visegrádot, azután megnézhette Budán a Corvina (korvina) könyvtárat, az soha életében nem felejti el.

(Hegedüs Géza írásából)

Mátyás nagy felségpecsétje

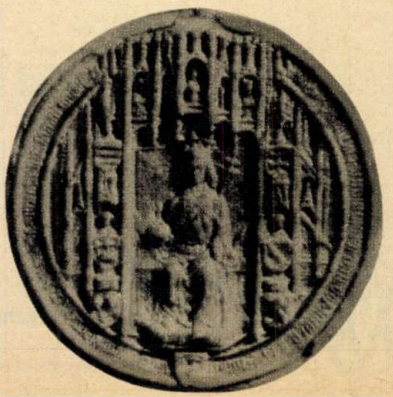

A díszudvart gótikus folyosó, a kerengő vette körül. A palota legszebb építménye a vörösmárványból készült falikút volt. Ma is sokan megcsodálják

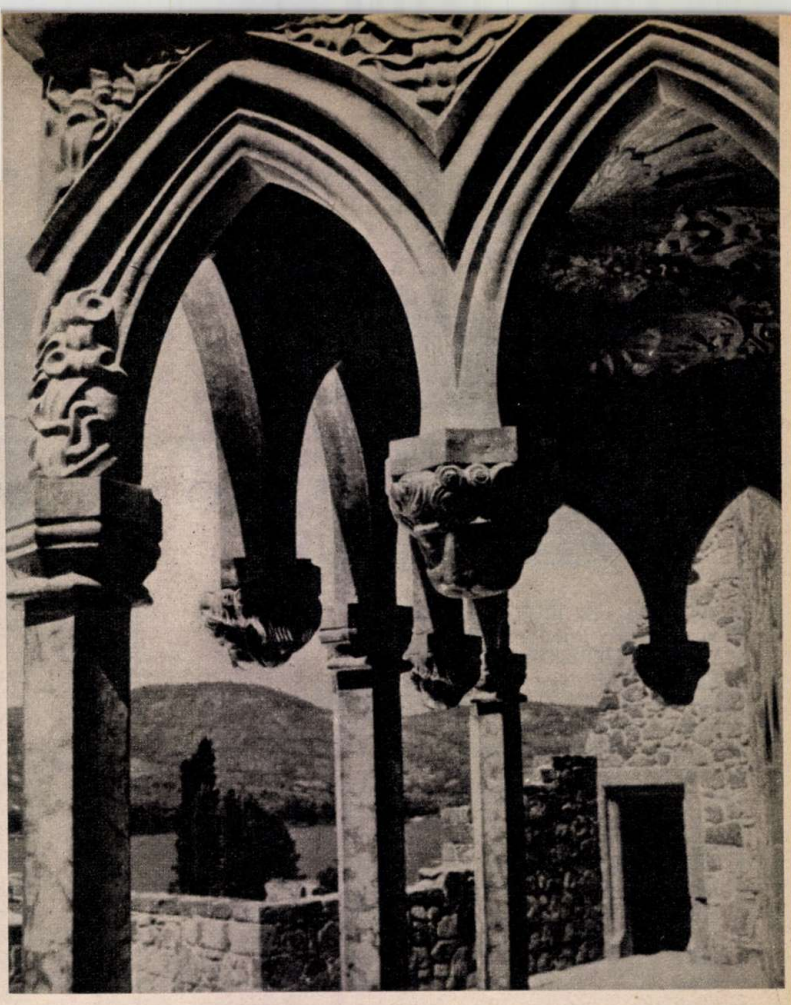

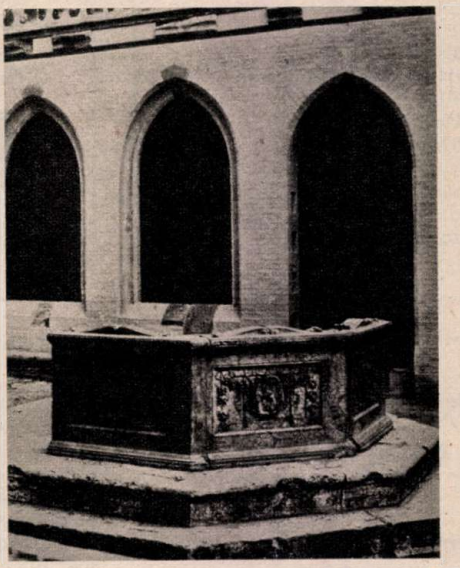

Mátyás király névaláírása

Az új tanterv szerint
már a harmadikosok is
megismerkedhetnek
a magyar történelemmel.
Tankönyvükbe viszont
még nem kerültek bele
a megfelelő olvasmányok.
Mi segítünk:
a szerkesztőség, meg te,
akinek van harmadikos
testvére, barátja,
szomszédja, kisdobos őrse.
Add át neki rendszeresen
a KIS TÖRTÉNELEM
címszó alatt
megjelenő írásokat.
Kérésünk –
úttörőmegbízatás.

Kis történelem

A tatárjárás után IV. Béla király felesége, Visegrádon az andezit hegy tetején várat építtetett. Bevehetetlen várat, hogy megvédje ezt a gyönyörű vidéket a tatár hordák újabb pusztításától. Egy évszázaddal később az aranyforintot verető Károly Róbertnak már díszes palotája volt itt a nagy hegy lábánál.

De mi volt ez a pompa ahhoz képest, amelyet Mátyás király teremtett Visegrádon a XV. század második felében! A Duna-parti reneszánsz palotát egész Európa megcsodálta. A török szultán meg is irigyelte. Amikor 1543-ban elfoglalta, janicsárjai lovakat kötöttek be a márványpadlós termekbe, a díszudvarban tüzet gyújtottak, az összedarabolt drága bútorokból.

A legnagyobb ellenség a Habsburg császár volt, aki Rákóczi fejedelem dicsőséges szabadságharca után felrobbantatta a fellegvárat is, a palotát is, mert félt, hogy a régmúlt idők tanúja ismét harcra ösztönzi a magyarokat.

Ennyi maradt meg a múltból itt, amennyit e képeken látsz. És ez így is kincset ér.

A díszudvar közepén állott a nagy kút, amelyből a krónikák tanúságai szerint a nagy ünnepségeken a vendégek tiszteletére bor folyt

MŰSZAKI PÁLYÁRA KÉSZÜLŐ FIÚK!

Jelentkezzetek **VILLANYSZERELŐ** szakmunkás tanulónak. Vár benneteket a **VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT**
Beiskolázási helyeink: Budapest, Miskolc, Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya, Győr, Ózd, Debrecen, Pécs.
Bicskén **SZERKEZETLAKATOS** és **ELEKTROLAKATOS** tanulókat képezünk ki.
A vidékiek részére Budapesten korszerű tanulóotthoni elhelyezést biztosítunk havi 120,– Ft-ért.
Oktatásunk emeltszintű. Utána lehetőség adódik a továbbtanulásra.
A tanulmányi ösztöndíjon felül a villanyszerelő és elektrolakatos tanulóknak havi 250,– Ft, a szerkezetlakatos tanulóknak havi 500,– Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk.
A tanulmányi idő utolsó félévében teljesítménybérben dolgoztok.

VIV

Jelentkezés:
VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT
oktatási osztály
1075 Budapest,
Síp u. 23.

vagy az illetékes szakmunkásképző intézetnél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV előjegyzéssel" szöveget).

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK

— kőműves,
— ács-állványozó
— hidegburkoló
— fapadlózó műanyag-burkoló
— víz-gázszerelő
— központifűtés-szerelő
— villanyszerelő
— vas- és fémszerkezeti lakatos
— épületasztalos
— szobafestő-mázoló

szakmára várunk benneteket.

Szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1980-ban betöltik és a 8. osztályt elvégezték, illetve, akik jelenleg nyolcadikos tanulók.

Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont és teljes ellátást biztosítunk. Tanulmányaitokhoz szakképzett nevelő tanárok nyújtanak segítséget.

Biztosítunk továbbá rendszeresen kedvezményes hazautazást, munkaruhát, társadalmi ösztöndíjat, valamint különböző sportolási és művelődési lehetőségeket is.

Az alapösztöndíjon kívül havonta valamennyi szakmában 250,— Ft társadalmi ösztöndíj bérkiegészítésre is lehetőség van.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk: Fővárosi 3. sz. Építőipari Vállalat, szakoktatási csoport, Budapest XIII., Lehel út 10/a. Telefon: 494-300.

GYERTEK HOZZÁNK!

Jó kereseti lehetőséget biztosító szakmákat ajánlunk általános iskolát végzett leányok és fiúk részére 16 éves korig.

Leányokat felveszünk fonó és szövő szakmára, fiúkat textilgépszerelői szakmára.

Felvételi vizsga nincs. Tanulmányi idő 3 év.

Vállalatunk korszerű gépi berendezésekkel rendelkezik (SZTB, Picanol, Saco-Lowell előfonó, Sweiter keresztorsózógép).

JUTTATÁSOK:

– Tanulmányi eredménytől függően havi 350–560,– Ft ösztöndíj,
– havonta 500,– Ft társadalmi ösztöndíj,
– elhelyezés kollégiumban térítés nélkül,
– az iskolában és az üzemi gyakorlat idejére az ebédet 3,– Ft-ért biztosítjuk,
– munkaruha,
– évente kétszer kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből,
– III. évben tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk,
– III. évben a tanulók 90%-os teljesítménybérben dolgoznak,
– szakmunkásvizsga letétele után a kereseti lehetőség 10% szakmunkáspótlékkal 3000–4000,– Ft,
– továbbtanulási lehetőséget biztosítunk az üzemi szakközépiskolában,
– részletes tájékoztatónkat kérésetekre postafordultával megküldjük.

A „továbbtanulási jelentkezési lapra" kérjük, írjátok rá, hogy a fonó-, szövő-, vagy textilgépszerelő szakmára, a Kőbányai Textilművek-hez jelentkeztek.

TEXTIL KŐBÁNYAI TEXTIL

A jelentkezési lapot kérjük, hogy a Kőbányai Textilművek személyzeti és oktatási osztály Budapest X., Gyömrői út 90. 1103 címre küldjétek.

Várjuk jelentkezéseteket!

A MAGYAR FILATÉLIA VÁLLALAT

AZ OLIMPIA ÉVE ALKALMÁBÓL 1980. MÁRCIUS 24-TŐL AJÁNDÉKOZÁSSAL EGYBEKÖTÖTT SPORTBÉLYEG VÁSÁRT RENDEZ

Budapesten 13, vidéken 37 bélyegszakbolt, papírbolt és áruház várja nagy választékkal, új árukészlettel a bélyeggyűjtőket és az érdeklődő ifjúságot.

Úttörő Áruház papír-írószer osztály, V., Kossuth Lajos u. 9.
Skála Áruház szabaidő osztály, XI., Schönherz Zoltán u. 6—10.
Corvin Áruház papír osztály, VIII., Blaha Lujza tér 1—2.
Flórián Üzletközpont, ÁPISZ 301. bolt. III., Vörösvári út 1.
ÁPISZ 503. sz. bolt, V., Szt. István krt. 21.
ÁPISZ 601. sz. bolt, VI., Népköztársaság u. 3.
ÁPISZ 701. sz. bolt. VII., Rákóczi út 64.
ÁPISZ 501. sz. bolt V.,. Petőfi Sándor u. 18.
ÁPISZ 2001. sz. bolt, XX., Kossuth Lajos u. 34.
ÁPISZ 901. sz. bolt. IX., Calvin tér 8.
ÁPISZ 401. sz. bolt. IV., Bajcsy-Zs. út 12.
ÁPISZ 1105. sz. bolt, XI., Bartók Béla út 54.
ÁPISZ 1410. sz. bolt, XIV., Bosnyák tér 4.

*

59. sz. Bélyegszakbolt, Pécs, Jókai u. 9.
161. sz. Papírbolt, Kecskemét, Rákóczi út 26.
261. sz. Papírbolt, Kiskunfélegyháza, Kossuth u. 7.
462. sz. Papírbolt, Kiskunhalas, Köztársaság u. 6.
551. sz. Papírbolt, Kalocsa, István u. 35.
62. sz. Papírbolt, Orosháza, Győri V. tér 1.
49. sz. Papírbolt, Békéscsaba, Szabadság tér 2.
7. sz. Papírbolt, Hódmezővásárhely, Lenin u. 4—6.
342. sz. Bélyegszakbolt, Szeged, Oskola u. 8.
201. sz. Papírbolt, Szentes, Kossuth tér 5.
49. sz. Papírbolt, Dunaújváros, Vasmű u. 17.
52. sz. Papírbolt, Székesfehérvár, Kossuth u. 6.
17. sz. Bélyegbolt, Győr, Lenin u. 21—23.
123. sz. Bélyegszakbolt, Sopron, Előkapu tér 11.
26. sz. Bélyegbolt, Debrecen, Hatvan u. 6.
84. sz. Papírbolt, Gyöngyös, Lenin u. 3.
82. sz. Papírbolt, Eger, Széchenyi u. 12.
230. sz. Papírbolt, Dorog.
213. sz. Papírbolt, Esztergom, Széchenyi tér 21.
544. sz. Papírbolt, Oroszlány, Fürst S. u. 31.
622. sz. Papírbolt, Tatabánya, Komáromi u. 22.
625. sz. Papírbolt, Tatabánya, Népköztársaság u. 2.
577. sz. Papírbolt, Tata, Fürdő u. 1.
578. sz. Papírbolt, Tata, Országgyűlés tér 1.
304. sz. Papírbolt, Balassagyarmat, Táncsics M. u. 1.
300/2. sz. Papírbolt, Salgótarján, Pécskő Üzletház, Rákóczi u.
61. sz. Papírbolt, Nagykőrös.
129. sz. Papírbolt, Kaposvár, Május 1. út 24.
72. sz. Papírbolt, Szolnok, Ságvári krt. 45/a.
23. sz. Papírbolt, Szekszárd, Mártírok tere 1—3.
SKÁLA-COOP Szövetkezeti Áruház, Szekszárd.
34. sz. Papírbolt, Szombathely, Köztársaság tér 41.
131. sz. Papírbolt, Keszthely, Fő tér 1.
45. sz. Papírbolt, Nagykanizsa, Lenin u. 13.
Hírlap- és Filatélia Bolt, Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 34.
39. sz. Papírbolt, Veszprém, Kossuth u. 1.
10. sz. Papírbolt, Nyíregyháza, Bethlen G. u. 2.

*

Minden 50,— Ft feletti vásárlásnál ajándékot adunk!

Most keresd fel a szaküzleteket, jól járs!

Kell-e a jó könyvnek „cégér"? Kell bizony! Éppen ezért hallhattok, olvashattok a rádióban, a tévében, az újságokban annyit a könyvekről, azok tartalmáról.

A könyvismertetés: figyelemfelkeltés, kedvcsinálás az olvasáshoz. Nem is olyan könnyű egy-egy műről érdekesen írni – ezért van az, hogy a könyvismertetőket elsősorban szakemberek, „profi" újságírók készítik. Most mégis rendhagyó módszert választottunk: a budapesti, 5340-es számú Bornemissza Gergely Úttörőcsapat néhány vállalkozó kedvű tagja – Bakonyi Gyula, Tóth Tamás, Fejes Mariann, Kovács Sándor, Molnár Csilla, Tompa Györgyi és mások – ajánlják figyelmetekbe kedvenc olvasmányaikat.

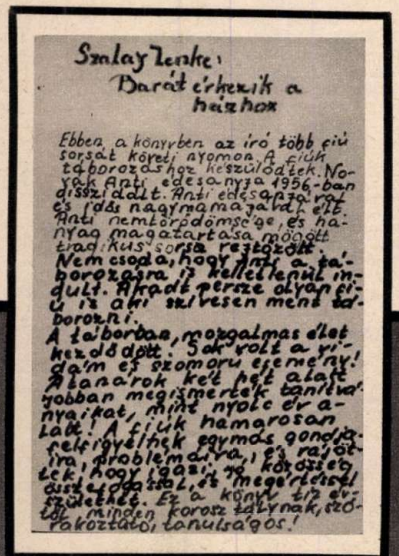
Szalay Lenke:
Barát érkezik a házhoz

Ebben a könyvben az író több fiú sorsát követi nyomon. A fiúk táborozáshoz készülődtek. Novák Anti édesanyja 1956-ban disszidált. Anti édesanyával és idős nagymamájával élt. Anti nemtörődömsége, és hanyag magatartása mögött tragikus sorsa rejtőzött. Nem csoda, hogy Anti a táborozásra is kelletlenül indult. Akadt persze olyan fiú is aki szívesen ment táborozni.
A táborban, mozgalmas élet kezdődött. Sok volt a vidám és szomorú esemény! A tanárok két hét alatt jobban megismerték tanítványaikat, mint nyolc év alatt! A fiúk hamarosan felfigyelnek egymás gondjaira, problémáira, és rájöttek, hogy igazi, jó közösség összefogással, és megértéssel születhet. Ez a könyv tíz évtől minden korosztálynak, szórakoztató, tanulságos!

MIROSLAV STINGL: A MAJA VÁROSOK

Miroslav Stingl kitűnő csehszlovák író és kutató. Korábban kiadott könyvei közül már olvashattátok az Indiánok tomahawk nélkül és A nyugalmazott emberevők szigetei című könyveket.

Yacuta szigetére Prágából indult el az író, hogy tanulmányozza a maja indiánok örökségét. A regény a titokzatos múltú nép életével és művészetével ismertet meg bennünket. A könyv egy megvalósult álom történetének krónikája. Az ősi kincsek után kutató expedíciónak számtalanszor megálmodott álmai egyszer csak csodálatosképpen megvalósulnak!

Miképpen építették nagyszerű városukat a maják? Milyen volt a társadalmi életük? Hogyan pusztították el őket a spanyol hódítók? Hogyan élnek ma a megmaradottak? Minderre választ kaphattok, ha elolvassátok a könyvet!

HOLLÓS KORVIN LAJOS: A VÖRÖSTORONY KINCSE

Regényirodalmunkban az egyik legjobban feldolgozott történelmi időszak a Rákóczi-szabadságharc korszaka. A Vöröstorony kincse hősei is ebben a korban éltek.

A regény főhőse Eke Miska hegyaljai pásztorfiú, akinek családját a németek megölik. El kell hagynia otthonát, így lesz belőle bujdosó.

Társaival együtt megmenti a fejedelem elrabolt kincsesládikóját. Sok izgalmas esemény és kaland után vissza is juttatja hozzá. Közben sok hőstettet hajt végre. Élete nagy vágya is teljesül: beállhat a kuruc seregbe katonának. Így lesz belőle Esze Tamás, majd később II. Rákóczi Ferenc hű vitéze.

DOÓR ÁGNES: SZÖKEVÉNYEK

Sátorozni indul három lány és egy fiú a Velencei-tóra úgy, hogy szüleik sem tudnak róla. A kevés pénz, s az, hogy szüleik otthon idegeskednek miattuk, nem akadályozza őket a kalandkeresésben. De nyaralás közben az egyik lány életveszélybe kerül! Ha érdekel, mi történik a lánnyal és milyen kalandokba keverednek a fiatalok, akkor olvasd el ezt az érdekes, kalandos könyvet.

ALAN MARSHALL: ÉN IS VERSENYT FUTOK A SZÉLLEL

Az író egy ausztráliai faluban született. Apja lovakat idomított, a fiú bozótirtónak készült, de hatéves korában gyermekparalízist kapott. Három hónapig kórházban volt, egyik lába megbénult. Mankóval vagy tolókocsival tudott csak járni. Szeretett volna úgy hancúrozni, mint a többi, egészséges gyerek! Elhatározta, hogy mindent megtanul: járni, hegyet mászni, úszni, lovagolni. Apja barátjával, Peterrel, egyhetes „favágótúrára" is elment.

Regényét Alan Marshall lányainak és olvasóinak azzal ajánlja, hogy soha senkit ne hagyjon el az akaratereje!

ARKADY FIELDER: AZ ORINOCO FOLYÓNÁL

John Bober, lengyel származású amerikai néhány négerrel és indiánnal hajón megszökik a spanyol fogságból. Az indiánok régi lakóhelyére igyekeznek. A kis csapat sok kaland után végül megérkezik a faluba, ahol azonban egy lelket sem találnak. Később megtudják, hogy a törzs a rabszolgavadászok elől az Orinoco folyónál levő őserdőbe menekült. Sikerül-e a szökevényeknek eljutniuk a törzshöz? Erről szól a fordulatokkal teli, izgalmas regény.

NEKED AJÁNLOM!

SZALAY LENKE: BARÁT ÉRKEZIK A HÁZHOZ

Ebben a könyvben az író több fiú sorsát követi nyomon. A fiúk táborozáshoz készülődtek. Novák Anti édesanyja 1956-ban disszidált. Anti édesapjával és idős nagymamájával élt. Anti nemtörődömsége és hanyag magatartása mögött tragikus sorsa rejtőzött. Nem csoda, hogy Anti a táborozásra is kelletlenül indult. Akadt persze olyan fiú is, aki szívesen ment táborozni.

A táborban mozgalmas élet kezdődött. Sok volt a vidám és szomorú esemény! A tanárok két hét alatt jobban megismerték tanítványaikat, mint nyolc év alatt! A fiúk hamarosan felfigyeltek egymás gondjaira, problémáira, és rájöttek, hogy igazi és jó közösség összefogással és megértéssel születhet. Ez a könyv tíz évtől minden korosztálynak szórakoztató, tanulságos!

DÁNIEL ANNA: HIÁNYZIK SZECSŐ

A történet budapesti gimnazistákról szól. Az osztály egyik legjobb tanulója, Szecső Irén, egy napon nyomtalanul eltűnik! A szülők sem tudnak semmiről. Osztályfőnöke nyomozni kezd. Mindenki izgul, mi történhetett Irénnel?!

JULES VERNE: KÉTÉVI VAKÁCIÓ

1860. március 9-én éjjel, egy új-zélandi kikötőből a vihar elsodorja a Slaughi nevű vitorláshajót, melynek fedélzetén tizenöt gyerek alszik. A fiúk kétheti hánykolódás után kikötnek a lakatlan szigeten. Berendezkednek egy barlangban és megszervezik életüket. A második év közepén csónakot sodor a vihar a partra. Sikerül-e a fiúknak elhagyniuk a szigetet? Megtudhatod, ha elolvasod a regényt, melynek első kiadása 1888-ban jelent meg Párizsban.

Ugye, nem is olyan egyszerű jó könyvismertetést írni? De nem is ördöngösség! Ezért azt javasoljuk – persze, ha van hozzá kedvetek –, hogy próbálkozzatok meg vele. Biztos van az iskolátokban faliújság, ahol elhelyezhetitek írásotokat – mások hasznára. A „bornemisszás" gyerekek sem haragszanak meg, ha „kölcsönveszitek" jelszavukat: „NEKED AJÁNLOM!"

TÖPRENGŐ

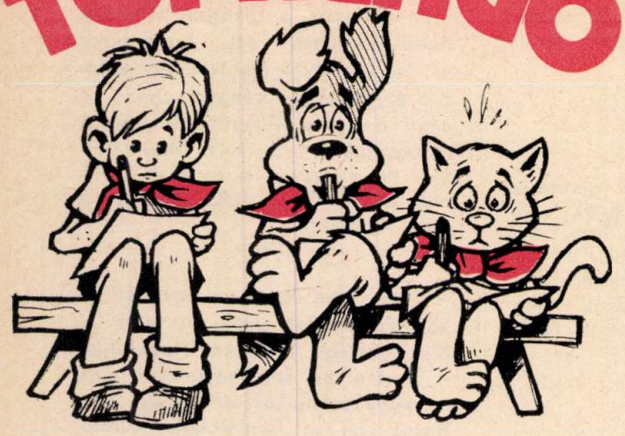

A 7. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Keresztrejtvény: 36 db „O" betű. **Logi-kamion:** a keresett szám 5. Ezt úgy kapjuk, ha összeadjuk a két kereken levő számokat, és az eredményből levonjuk a vezetőfülke számát: 7+1—3=5. **Milyen test:** ellipszis, D. **Indulj el:** „C". **Mi ez?** zöldpaprika. **Helyezzétek:** A: 1, 2, 5, 7, 8. B: 1, 4, 6, 7, 8. C: 2, 3, 5, 6, 7. D: 2, 3, 4, 6, 7. E: 1, 3, 5, 6, 7. F: 1, 3, 4, 5, 8. G: 1, 2, 4, 7, 8. H: 2, 3, 4, 5, 6. **Hány különbség:** 8.

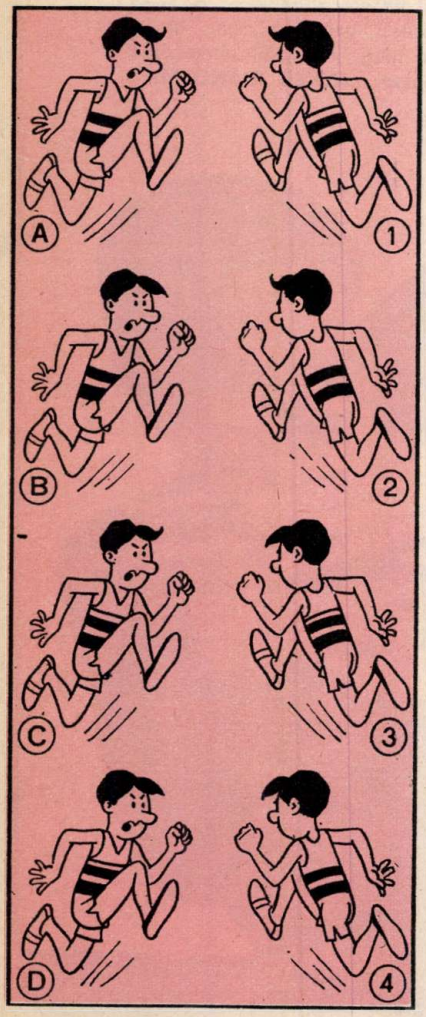

KERESSÉTEK MEG a betűs futók számmal jelölt megfelelőjét.

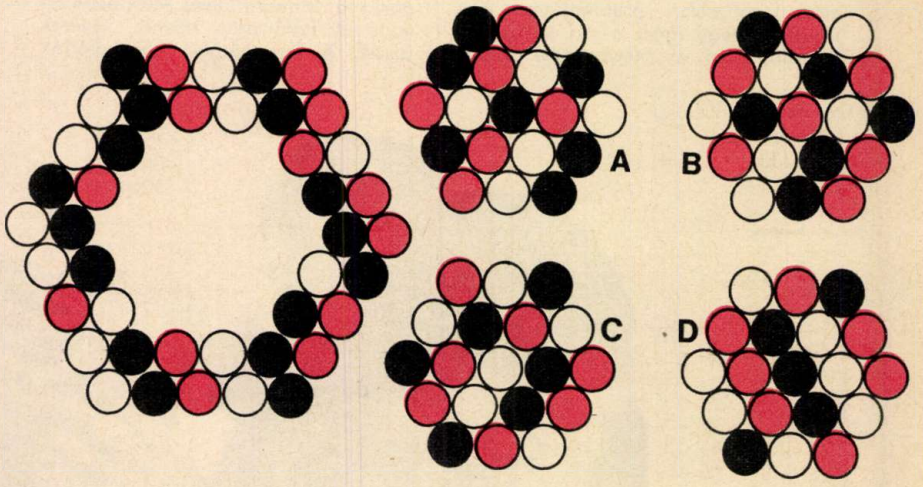

A NÉGY RÉSZLET közül egyet úgy helyezhetsz el a baloldali hiányos hatszögben, hogy a körök fekete, piros, fehér sorrendben követik egymást. Melyik részletről van szó? Az egyes darabokat elforgattuk!

ISMERT MESE

N	Y	E	R	Ő	=	○					
N	É	G	E	R	=	○					
R	Á	K	O	S	=	○					
S	E	R	E	G	=	○					
H	A	L	O	M	=	○					

A BAL OLDALI ÁBRA ötbetűs szavaiból — betűik felcserélésével — képezzetek új, értelmes szavakat, és ezeket írjátok be a jobb oldali ábra megfelelő soraba! Ha helyesen oldottátok meg a feladatot, az új szavak kezdőbetűi felülről lefelé olvasva magyar zeneszerző nevét adják eredményül. Ki a zeneszerző?

A HÁROMSZÖGEKBEN a számokat egy bizonyos logikai sorrendben helyeztük el. Milyen szám kerül a kérdőjel helyére?

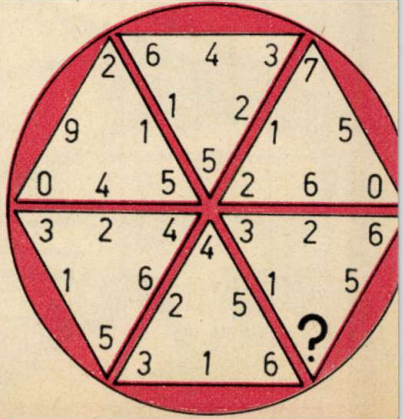

A rejtvények megfejtését csak postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: március 30.

JÁTÉK EGY SZÓVAL

Mai rejtvényünkben keresd meg azokat a szavakat, amelyek a „vonal" szóval új értelmet kapnak. Ezúttal azonban – ne örülj korán – ezeket a szavakat nem az ábra külső négyzeteiben, hanem a belsejében helyeztük el. (6 db)

VÍZSZINTES: 1. Sikeres vizsgát tesz. 9. Kötőszó. 11. Durván elgáncsol, tájszóval. 12. Laza egynemű betűi. 13. Nincs semmi titkolnivalója. 15. A cérium vegyjele. 17. Néma inka! 18. Középpontjától minden sugara egyforma hosszúságú. 20. Rosta. 23. Az éneklés fontos feltétele, névelővel. 25. Ábrázat. 26. Azonban. 28. Kettőzve városunk. 29. Cirkuszban lép fel az állataival. 31. Két betű a szoros ABC-ből. 35. Hely, ahol fel és leszállnak az utasok, névelővel. 37. A múlt évben. 39. Város Franciaországban.

FÜGGŐLEGES: 1. Pl. Kardját, övszíját magára erősíti. 2. Tova. 3. Össze-vissza lök. 4. Szerelvény jár rajta. 5. Emelt hang a zenében. 6. A lila is ez. 7. Úttörőváros van itt. 8. ILT. 9. Létezik. 10. Buzgóság. 14. Nem egész egy deka! 16. Katonai rangjelzés, röviden. 19. Locsol. 21. Picit pici! 22. Rövid, csattanós elbeszélés. 24. Két országot választ el. 27. Magasba tart. 30. Erdei állat, ford. 31. Eképpen. 32. Becézett női név. 34. Számnév. 36. Fél olló!

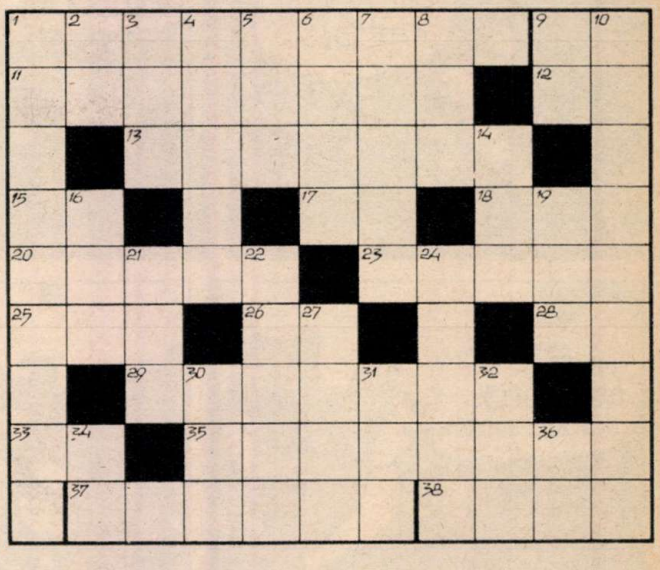

HAT KEDVES ismerős fotójának a negatívját láthatod. Állapítsd meg, hogy ki kicsoda!

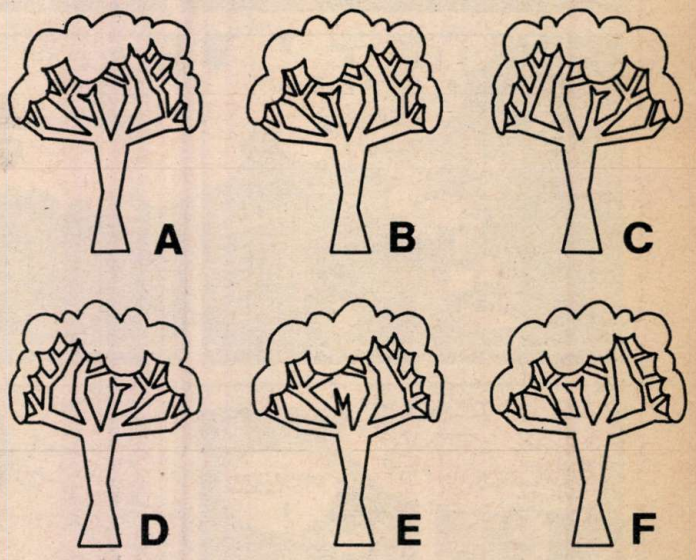

A RAJZON LÁTHATÓ hat fa közül kettő egymásnak tükörképe. Melyik ez a kettő?

NYERTESEK

A 6. szám rejtvényeinek megfejtéséért könyvutalványt kapnak: Bodony Ágnes, Nagy Mária, Veres Hajnalka, Varga Andrea, Budapest; Bacsó Krisztina, Czirják Andrea, Miskolc; Debreceni Erzsébet, Jászfényszaru; Gedai Éva, Kunszállás, Héjjas Márta, Ócsöd; Kalmár Katalin, Jászladány; Lekrinszki Erzsébet, Magyartés; Marcsó Mária, Medgyesegyháza; Mérész Mariann, Szerencs; Misi László, Abasár; Nagy Attila, Győr; Nemes Péter, Tatabánya; Osztrozics Katalin, Csesztve; Szabó Mária, Tiszavasvári; Vad Lajos, Turkeve, Varga János, Debrecen.

PIFU TENISZEZIK

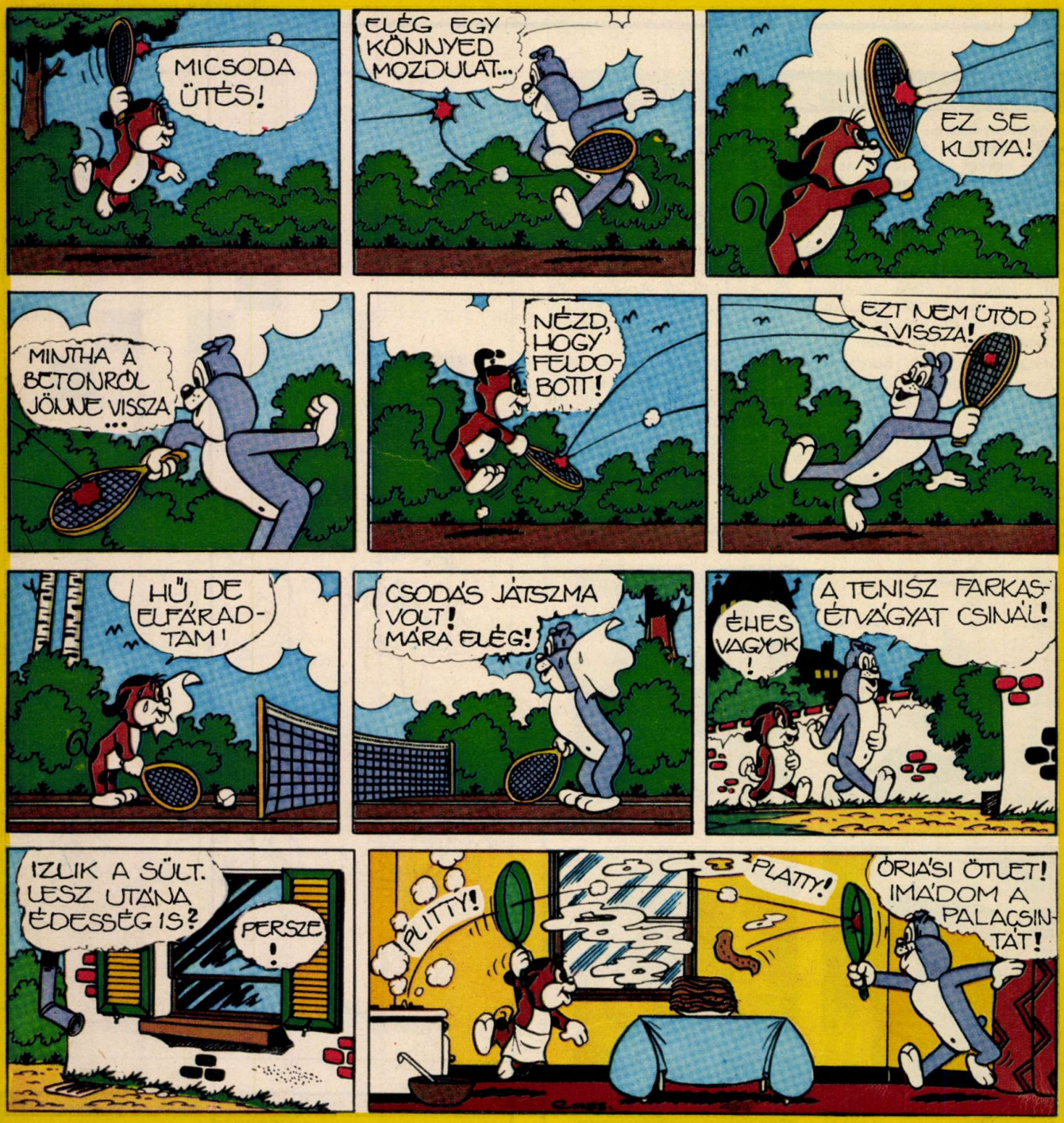

MELYIK ORSZÁG LOBOGÓIT LÁTHATOD A RAJZOKON?

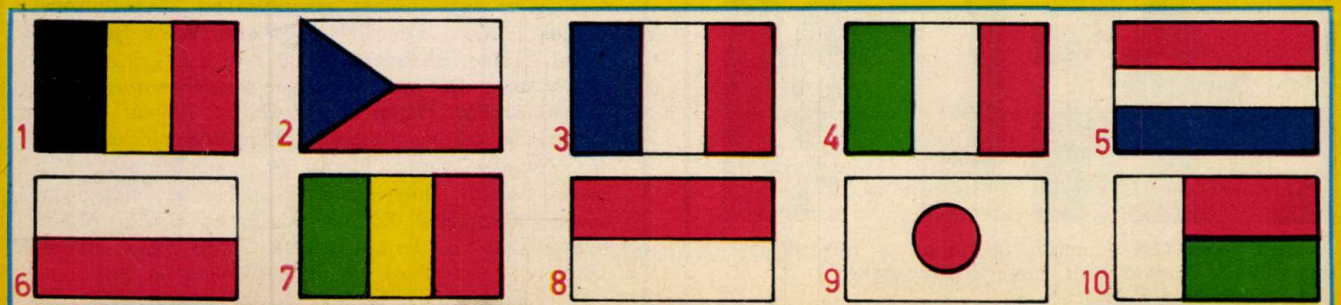

BETYÁRBECSÜLET

A 4. számban megjelent Betyárbecsület című írás jó példája annak, hogy a cigarettázás milyen nagy kárt okozhat, és annak is, hogy a betyárbecsület ártatlanul bajba sodorhat valakit. Ez a cikk azért ragadott meg, mert az iskolánkban is van ilyen „becsület". Bár nálunk tudomásom szerint a cigarettára még nem szoktak rá a fiúk, de a verekedésből, csúfolódásból kifogyhatatlanok. Talán e cikk hatására elgondolkoznak azon, hogy az igazi barátok a bajban sem hagyják cserben egymást.

Sebők Mária
Pusztamonostor,
Árpád út 12. 5125.

A RETTENETES REND

A február 7-i számban A rettenetes rend című cikket olvasva nem tudtam megállni, hogy ne írjak. Én 14 éves vagyok és nem tűröm a rendetlenséget magam körül. A testvéremre is rászólok, ha nem rakja el a holmijait, bár még így is sokat pakolászok utána. Mielőtt elmegyek otthonról, mindig rendet hagyok. Igaz, van egy jó szokásom: ha valamit levetek, mindig a helyére rakom. Anyukámnak is sokat segítek, szombaton például én takarítok, anyukám főz, apukám pedig az állatok körül dolgozgat. A mosást felváltva végezzük anyuval, néha együtt. A nyulakat, csirkéket én etetem-itatom, ezt különösen szeretem csinálni.

S mindemellett még bőven jut időm a tanulásra, olvasásra, szórakozásra is.

Sebők Veronika
Szeged, Petőfi ltp.
Szepesi út 4/B. 6727

FIÚK-LÁNYOK AZ OSZTÁLYBAN

Ötödiktől nyolcadikig sokat változott a viszonyunk. Amikor kisebbek voltunk, könnyen rámondtuk egy fiúra és egy lányra, hogy szerelmesek. Ezek a csúfolódások szinte lehetetlenné tették, hogy beszélgessünk egymással. Ma már nem így áll a helyzet. Már komoly dolgokról, értelmesen is tudunk beszélgetni egymással. Ha valamiben nem értünk egyet, megvitatjuk a témát. Klubdélutánokat is rendezünk, de rendszerint, ha táncra kerül a sor, a fiúk többsége elég mulyán viselkedik, s nem kérik fel a lányokat. Így előfordul, hogy mi buzdítjuk őket. Osztályunkban vegyes őrsök vannak, s ez is jó irányban befolyásolja kapcsolatunkat.

Ölbei Lívia,
Celldömölk,
Kresznerics u. 64. 9500

●

A mi osztályunkban hol jó a kapcsolatunk, hol nem. Bizony néhány fiú kicsúfolja a lányokat, és állandóan veszekszenek velük. Szerintem, ha ezek a fiúk nem kötekednének, vidámabb hangulat lenne az osztályunkban.

Ispán Rezső,
Székesfehérvár
Pintér ltp. 25. 8000

●

Mi általában jól kijövünk a fiúkkal. Szerintem ennek az az oka, hogy rengeteg közös programot szervezünk velük, és őrseink is vegyesek. Erre egy-két példa: klubdélutánokon megtanítottuk a fiúkat táncolni, sőt, még a nyolcadikosok tánciskolájába is elcsaltuk őket. Minden karácsonykor sorsolás útján megajándékozzuk egymást. Nem mondom, hogy mindig ilyen egyszerű volt a dolgunk. Eleinte nem sokan jöttek el a rendezvényekre. De akik eljöttek, azoknak nagyon tetszettek a programok, és így a többiek is kíváncsiak lettek, s később eljöttek, hogy meggyőződjenek fiútársaik „meséiről". Most már mindig jó a hangulat, marakodásnak híre-hamva sincs. Ajánlom más osztályoknak is, próbálják ki a módszerünket, talán ott is bevál-lik.

Kádár Mariann,
Komló,
Alkotmány u. 20. 7300

●

Osztályunkban elég sok gyermekszerelem alakult ki. De sajnos, ha egy fiú egy lánnyal barátkozik, a többiek gyakran tréfát űznek velük. Kiírják a padra, tolltartóra a monogramjukat, s ezzel már sok igaz, tiszta barátságot romboltak szét. Nekem is volt egy jó barátom, de olyan sokat csúfoltak minket, kellemetlenkedtek nekünk, hogy mindketten meguntuk. Azóta sem tudunk újabb barátságot kötni. Egyébként az úttörőmunkában, tanulásban jól összetartó közösség vagyunk, csak ezt a buta gyerekességet kellene félbehagyni egyeseknek.

O. Katalin
Szendrő

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

1979. február 1-től az új előfizetési díjak:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

80.0867 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAT JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

A TŰZFORRÓ LAVINA

8.

Szöveg: CSER GÁBOR
Rajz: ENDRŐDI ISTVÁN

Id. Pakura jelentette az ügyet a rendőrségen, és azt hitte, hogy ezennel vége is a lavinának.

A lavina azonban ritkán áll meg félúton . . .

– Kérem Pakura úr, szíveskedjék velem jönni. A Babér Köztársaság elnöke már türelmetlenül várja . . .

– Köszönjük, hogy idefáradt, kedves Pakura úr. Nehéz helyzetben vagyunk . . .

– Uraim, nem szeretnék pánikot kelteni, de a helyzetünk gyakorlatilag kilátástalan. Tudniillik, ha a szabályozó rendszert leállítják, vagy megrongálják, a víz túladagolódik, és az izzó aknába jut. Itt viharos gyorsasággal gőzzé alakul, amely robbanásszerűen tör a felszínre, izzó lávával keveredve

Mármost minél több víz jut az aknába, annál nagyobbak lesznek a robbanások, és minél nagyobbak lesznek a robbanások, annál több víz jut az aknába, míg végül . . .

– Le kell állítani az egész nyomorult erőművet!

– Nem megy. Be kellene robbantani a kb. 5000 km hosszú aknát, amely a bolygó izzó magjához vezet. Kérdés, hogy ez sikerül-e? Ha pedig sikerül . . . nos, ez az akna 20 év alatt készült el, tehát a következő 20 évre energia nélkül marad a Köztársaság. És persze ivóvíz nélkül, amelyet melléktermékként állít elő az erőmű.

– De hát hol az ördögbe lehet az az átkozott dosszié . . .?!

– Nos uraim, éppen ezért kérettük ide a mi Pakura barátunkat. Ő talán tud valamit erről a témáról.

80/13

XXXV. ÉVF. • 1980. MÁRC. 27. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

A FELNŐTTEK HALLGATNAK RÁNK

... Na, gyere, hadd kössem meg a nyakkendődet!

Ma igazán szépnek kell lenni! Neked is, nekem is, valamennyiünknek... Ne vigyorogj, ez nem hiúság! És főleg ne izegj-mozogj annyit, mert akkor kezdhetem újra kötni a csomót... Azért kell ma igazán szépeknek lennünk, mert nagy dolog vár ránk: köszöntjük a felnőtteket, a kommunistákat, köszöntjük a pártkongresszus küldötteit!

Hű, de piros a füled... akárcsak a nyakkendő!

Nem kell olyan nagyon izgulni. Csak szépen elsoroljuk majd, hogy mennyi mindent kaptunk és azt is elmondjuk, hogy még mit szeretnénk. A felnőttek hallgatnak ránk, nem legyintenek, ha valamiért szólunk. Ez persze azért van, mert mi is segítünk nekik, ahol csak tudunk! Én például gyümölcsöt szedtem, meg van egy öreg néni, akihez hetenként kétszer eljárunk. Már alig totyog, de a múltkor pogácsát sütött nekünk, hogy lássuk: mennyire szeret bennünket...

Szóval ott tartottam, hogy ha kérünk is, nem szabad telhetetlennek lenni, meg nyafogni. Nincs is rá szükség, ugye? Otthon is megbeszéljük, hogy ki kapjon hamarabb új ruhát vagy cipőt... Képzeld el, milyen komoly dolog lehet az ország nagy pénztárcájából gazdálkodni!

Mit mondtál? Ebben a nagy nyüzsgésben nem értettem jól... Ja, hát persze, hogy jobban járunk, ha rábízzuk magunkat a felnőttekre. Nem tudom, nálatok hogy van, de nálunk otthon mindig az én tányéromra kerül a legjobb falat! És ez így van az egész országban... A szomszédunkban lakik egy srác. Még kisdobos. A múltkor megkérdezte tőlem, hogy lesz-e még valaha 1979... Először nem értettem, hogy mit akar, de aztán rájöttem és megnyugtattam. Mondtam neki, hogy nálunk azelőtt is gyerekév volt és biztosan mindig az is marad!

Ide figyelj, maradj már nyugton... Ha nem gesztikulálsz, akkor is megértem, hogy milyen menő játszóteret kaptatok. Rönkvár is van? A felnőttek is veletek játszanak? Hát az klassz lehet... Mi meg új iskolába költözhettünk tavaly. Látnád, milyen gyönyörű meg világos! De a hatodik órára még ebben a csodasuliban is alaposan elfáradunk, csak lézengünk... Hogy nehéz a táskád? Hát akkor mit szóljak én? Hidd el, ha nem szégyellném, hogy nagylány létemre még hátitáskát hordok, bizony előhalásznám azt a régit!

Jól tetted, hogy feltűzted a kitüntetéseidet! Őrsvezető vagy? Mondd csak, nem találkoztunk mi tavaly Zánkán, vagy az úttörőparlamenten? Akkor csak biztos hasonlítsz valakire... Mi a pártkongresszus tiszteletére fát ültettünk. Ti is? Jó, jó, elhiszem, hogy milyen picik voltak azok a facsemeték, csak ne mozgolódj annyit!

Na, ne sértődj meg! Nem akartalak megbántani. Az jó dolog, ha ennyire tele vagy energiával, különben nem is lehetnél igazán jó őrsvezető...

Már készen is vagyok! Nézd meg magad a kis tükrömben. Jó lesz? Hát akkor indulhatunk — a pártkongresszus köszöntésére!

Ropogós, fényes kifli. Melegbarna héján ínycsiklandozó sószemcsék csillannak, foszlós belseje őrzi a kemence illatát. Étvágygerjesztőn pattog a csücske, lisztet lehel az alja, kézreesik a formája.

Egyél...

Hűvös, habos, élet-patakként csordogáló nedű. Tápláló, erősítő ital. Pohárban, dobozban, műanyag tasakban egyesülnek tejjé az óriás fehérje-molekulák. Oltják a szomjat, csillapítják az éhséget, adják a múlhatatlan erőt.

Igyál...

Esznek is, isznak is a gyerekek. Persze, nemcsak kiflit és tejet, hanem hozzá vajat, szalámit, sonkát – kinek mit csomagolnak otthon. Vagy ki mit vásárol iskolába menet a közértben, esetleg az iskolai büfében.

Tízórai szünet.

„Hallottad, a Jutka megint szerelmes?... Te, én föciből akkora karót kapok, hogy csak győzzem hazavinni! ...De jó lenne, ha most hívnának ki matekból, tegnap egész délután egyenleteztem..."

A lányok alaposan szemügyre veszik egymás ruháját, a fiúk újabb nagy kalandokra készülnek. Valaki elhíreszteli, hogy kapható a harmadik Piramis nagylemez, és magasszárú cseh tornacipő...

S közben ropognak a kiflik, csordogálnak a tej-patakocskák. Csillapodik az étvágy, sokkal izgalmasabb ügyek kerülnek megvitatásra, mint az evés. Azután csengetnek.

Csomagolás közben egy-egy csücsök, szeletnyi felvágott a földre hull. Nem kap utána senki.

Álljon meg itt a kép, s kezdjen peregni a történelem filmje...

A KIFLI, A TEJ

ÉS A TÖRTÉNELEM

1848

„... te csillag, Te a népek hajnalcsillaga!... Megviradt, fölébredett a föld, fut a hajnaltól a nagy éjszaka." (Petőfi)

Kommunista Kiáltvány: *„A proletárok e forradalomban csak láncaikat veszíthetik. Cserébe egy egész világot nyerhetnek..."* Ezért az új világért, szabadságért lángoltak fel a népek harcai. A csatákban ott voltak a kis dobosok is. Lelkesítették apáikat és velük együtt haltak a holnapért. *„Európa csendes, újra csendes..."* Csak a gépek csattogtak. A tőke falánk. Szívta a vért, az erőt és az álmokat.

Marx fő művében, A tőkében, amely 1867-ben látott napvilágot, a következőt olvashatjuk:

„1860. január 14-én a nottinghami városházán tartott gyűlés elnöke kijelentette: 9—10 éves gyermekeket reggel 2, 3, 4 órakor kirángatnak piszkos ágyukból, s arra kényszerítik őket, hogy puszta megélhetésükért éjjel 10, 11, 12 óráig dolgozzanak."

A tőkében idézi Marx egy G. Apsden nevű gyári munkás szavait is:

„Fiamat, amikor 7 éves volt, a hóban a hátamon vittem oda s vissza, és akkor általában 16 órát dolgozott! Gyakran letérdeltem, hogy megetessem, miközben a gép mellett állott, mert a gépet otthagynia vagy leállítania nem volt szabad..."

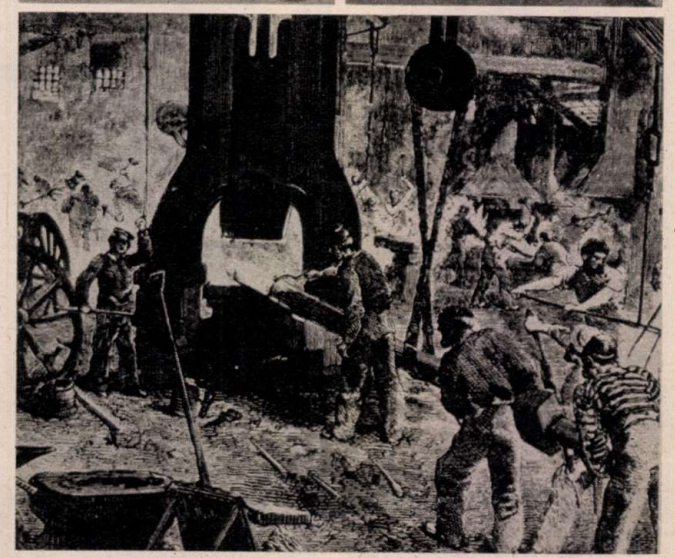

A századforduló idején a legolcsóbb munkaerő a gyerek volt. Kíméletlenül dolgoztatták őket, fizetségük többnyire egy-egy tál ételre futotta

1914

Meggyilkolnak egy trónörököst. Nemzetek ugranak egymásnak. Világháború. Lövészárkok. Kenyérjegy, árvaház.

Javában tart a háború. A korabeli újságokban a haditudósítások mellett a nyomor, a szegénység szolgáltatja a témát.

„Két órakor hajnalban már talpon vannak. Kevés megszakítással este 7—8-ig dolgoznak. A munkaidejük 15—16 óra. Kétféle szemetesfiú van. A bérük is már megkülönbözteti őket: az egyiknek ugyanis három, a másiknak pedig egy korona a napi fizetsége. Az egykoronás fiú házról házra jár, és a csöngettyűt rázza, a háromkoronás a kocsin ül, és ugyanolyan munkát végez, mint a felnőtt kocsis.

A minap meghalt egy ilyen kis csöngettyűsfiú, Simon János nevezetű. A Rudas fürdő előtt lebillent a szemeteskocsiról, a kerekek alá került, és vége volt. Most már nem kell három órakor hajnalban fölkelnie, most már nem zavarja senki álmában. Az ágya is puhább. Most a föld ölében pihen, azelőtt kemény fapriccsen hált. Álmos volt szegényke, amikor lebillent a kocsiról, fáradt szemei nem jól láttak, rálépett a mozgó kerékre, és alája zuhant. Tízesztendős kis életének, amelyben az egyetlen vidám hang bizonyára csak az ő csöngettyűszava volt, egyszeriben vége szakadt.

A többi Simon Jánoskák azonban egyelőre még tovább csöngettyűznek."

(Népszava, 1916. január 16.)

„Esztendőnként adja el magát a munkás földesurának. Lakása istálló vagy jó esetben apró vityilló, amelyben nem egy családnak kell meghúzódnia. A ravasz tőkés „ellátást és lakást" ad — de ennek fejében aztán meg is követeli, hogy a család apraja-nagyja egyformán vegye ki részét az uraság munkáinak elvégzésében.

Így születik meg a kis munkásgyermek. Anyja még aznap délután kapált, s egy-két nap múlva már az aratásnál köti a kévéket. A csecsemő pedig ott van a fa alatt. Szájában nyálas kenyeret harap. A szoptatás nem történik kétóránként, jó annak kétszer is egy délelőtt!"

(Lékai János: Ifjúmunkások a mezőgazdaságban. Megjelent az Ifjúmunkás című lap 1918. augusztus 1-i számában)

Az első világháború rettentő pusztulást zúdított Európára. A nyomor még jobban fokozódott, az élelmiszereket jegyre adták, napról napra nőtt a hadiárvák száma

1919

Auróra, 1917. Fel, fel, ti rabjai a Földnek!... Magyar tanácshatalom. Balaton, kenyér. Lenin szikratávirata. 133 nap, harcban, vérben, reményben.

„Ezer és ezer gyerek zsibong a Sziget gyepszőnyegein, az évszázados fák alatt. Vannak, akik félénken elhúzódnak, még nem tudják elhinni, hogy ez a színes, ragyogó élet az övék... Már a félénkebbek is nekibátorodtak. Rájöttek, hogy nem fenyegeti őket botjával a csősz, és a pici lábak belemerültek a fű bársonyába, ahol nem szúrja kő, nem sérti eldobott szög, drót a meztelen talpacskákat. A fák tövében, a bokrok alján már javában folyt az étkezés. A gyerekek kakaót, kiflit, kalácsot kaptak."

(Várnai Zseni: Egy asszony a milliók közül)

„Egy Esterházi herceg béreseinek gyereke pedig lehetett olyan lángész, mint Napóleon, mégis két óráig kellett gyalogolnia, míg egy kis iskolát talált. Hatéves gyermek esőben, sárban menjen Dénes-majorból Szentjakabra, hogy megtanuljon egy kis írást-olvasást. No, többet nem is tanult, ez is elég egy béresnek, mondta a herceg őfőmagassága.

Így történt, hogy a gazdag ember gyereke okosabb lett az apjánál, a szegénynek muszáj volt olyan tudatlannak maradni, amilyen a szüléje volt.

Nem így lesz ezután.

Minden gyerek egyformán fog tanulni. A felső iskolába pedig nem a gazdagok gyermekei mennek, hanem a jófejű gyermekek."

(Móricz Zsigmond: A szentjakabi iskola című írásából. Megjelent a Somogyi Vörös Újság 1919. április 15-i számában.)

A tanácshatalom — súlyos gondjai közepette — mindent megpróbált megadni a gyerekeknek: élelmet, ruhát, játékot, mosolyt, megnyitotta előttük a főúri kastélyok parkját, a Margitszigetet, megmutatta nekik az igazi gyerekéletet.

1922

Megfojtott néphatalom. Fehérterror, fekete évtized. Börtönök, tüdőbaj, kilakoltatás. Napszám: 1/4 rozskenyér.

„Egy budapesti iskola 540 tanulóját az amerikai vöröskereszt kirendeltsége kérdezte ki.

— Mit ettél reggelire?

200 fő: semmit.

100 fő: délben és este eszik.

100 fő: egyszer eszik egy nap.

10 fő: az egyszeri »ebéd« egy darab kenyér."

(Vörös Újság, Moszkva, 1921. május 9.)

„Érdekes razzia volt tegnap este a fővárosban, melyen a Budapesten tartózkodó külföldi jótékony akciók tagjai is megjelentek, élükön Asta Nielsen asszonnyal, a svéd Vörös-kereszt Egyesület vezetőjével... Mindenütt pontos jegyzeteket készítettek a nyomorgó családok életviszonyairól. A razziát a közeljövőben meg fogják ismételni."

(Kis Újság, 1922. május 7.)

„A férfinapszám ellátás nélkül tavasszal 40–100 korona, a gyermeknapszám 15–40 korona volt." (Idézet az 1922. június 10-re hirdetett Nemzetgyűlés nyomtatványaiból.)

„Kimutatás a korona 1922. évi vásárlóértékéről:

rozskenyér 1 kg
115 korona
marhahús 1 kg
431 korona
szalonna 1 kg
685 korona
disznózsír 1 kg
747 korona
cukor 1 kg
415 korona
tej 1 liter
81 korona
tojás 1 darab
42 korona"

(Magyar Statisztikai Évkönyv, 1919–1922.)

„A 27-re virradó éjjel úgy 12 óra felé a Lövőház utcában mentem végig. Ott az egyik ház pincéjéből kellemetlen szag áradt az utcára. Lenéztem és láttam, hogy odalent mosókonyha van, amelyben két mosónő és tíztizenkét egészen kiskorú, 8–12 éves gyermek dolgozott. A gyermekek komoly megerőltető munkát végeztek. Kefével mosták a sötétszürke intézeti ruhát. Megnéztem a házat, kerestem ennek a jófirmának a cégtábláját, és ekkor legnagyobb meglepetésemre az Országos Katolikus Szövetség hadiárvaházának föliratát láttam a kapu fölött."

(Népszava, 1925. május 29.)

Sokan az öngyilkosságban látták a kiutat

Milliók szenvedtek az éhségtől, rettegtek a mindennap bekövetkezhető tragédiától: a kilakoltatástól

1932

Világválság és gazdasági csőd. Öngyilkosok. Állástalan diplomások. Sztrájk! Vörös Segély.

„Viszi a ködöt az idő, s az időt mi hoztuk magunkkal,
hoztuk harcunkkal, tartalék nyomorunkkal,
a kenyérrel, mely megpenészedett, amíg a munkás
megszeghette,
a kásával, mely megdohosodott, amíg a munkás
megjózhette,
a tejjel, amely megsavanyodott, amíg a munkás
köcsögébe belecsobbant..."

(József Attila: „Szocialisták" című verséből.)

„A proletárgyermekekre most egy nagy feladat vár... hogy azoktól a gazdag emberektől, burzsujoktól, akik a proletár és a többi szegény embereket kizsákmányolják, el kell venni a hatalmat. Lesz majd jó sok ennivaló, ruha és kereset. A burzsujok arra tanítanak bennünket, hogy ne szóljunk semmit a kizsákmányolás ellen. Mi azonban ne tűrjük ezt a gazságot!

A Jázmin utcai iskolából egy elnyomott proli gyerek"

(A cikk egy illegális úttörő háziújságban jelent meg 1932-ben.)

„Folyton sírtak, folyton éhesek voltak, mondta az anya a budapesti rendőrségen, aki a Dunának akart menni hat apró gyermekével. A hetedik is jelen volt a szívet tépő tragédiánál. Az édesanyja szíve alatt volt jelen. Még csak nem is a munkanélküliségnek szakadéka tátong a család mögött. Rendes keresete volt a családfőnek, csakhogy ennek felét elnyelte a házbér, a többi pedig nem volt hozzáméretezve hat gyerekszájhoz. A gyermekek, dacára ennek, mindennap enni akartak, folyton-folyvást éhesek voltak, mint ahogyan édesanyjuk emlegette."

(Friss Ujság, 1938. május 19.)

Lehet, hogy a füstölgő romok között senkije sem maradt... Csak ez a sovány, rémült kiscica

1940

Új világháború. A diktátor. Náci csizmák Európa testén. Röplapok, partizánok. Szögesdrót, gázkamrák. Katyusák, tankok. 60 millió halott!

„Elérkezett a várva várt hideg tél. Téli estéken összeül a család meg a sógor. Beszélik a régi időket, hogy akkor nemcsak az úrnak volt jó dolga, hanem a szegénynek is. És most megfordult a helyzet, mert most a szegény ember csak kucorog a rongyos kis viskóban, éhen és fázottan. Az uraknak megvan minden, amit szemök, szájok kíván: púder, kenőcs és még sok-sok haszontalanság... A szegény meg a sok gürcölés után eszik krumplit, délben burgonyát, este megint krumplit..."

Ezt az iskolai dolgozatot Mádon, 1940. február 17-én Vitkolci Klára és Nagy Erzsébet 15 éves tanuló közösen írta.

Az iskola igazgatója a dolgozatról másolatot készített, felterjesztette a Zemplén megyei tanfelügyelőhöz, aki a lányok ellen feljelentést tett a kassai VIII. csendőrkerület parancsnokságánál. Csendőrségi nyomozás következett, majd a sátoraljaújhelyi Fiatalkorúak Bírósága végzésben utasította a mádi iskolát, hogy fenyítsék meg a két gyereket.

Megdöbbentő szimbólum, hogy Mádon született Lőwy Sándor is, aki később sütőmunkás, kommunista, az ifjúsági mozgalom mártírja lett.

„A váci fegyházban részt vett a kommunista foglyok éhségsztrájkjában. Mesterséges táplálás közben meggyilkolták" — emlékezik meg róla a Munkásmozgalomtörténeti Lexikon.

A mesterséges táplálás Horthy pribékeinél azt jelentette, hogy a sztrájkolók tüdejére gumicsövön keresztül jéghideg tejet engedtek. Ki megfulladt, ki végzetes tüdőgyulladást kapott — elégedettek lehettek a gyilkosok.

Levél Horthy Miklósnéhoz:

„Főméltóságú
Nagyasszonyom!

A mai nehéz viszonyok között rengeteget nélkülözök gyermekemmel együtt. Egy asztalosműhelyben, illetve pincében húzzuk meg magunkat, ahol a földön egy kis gyaluforgácson alszunk. Fiamnak sajnos sem felső kabátja, sem cipője nincs.

Kérésem oda irányul Főméltóságú Nagyasszonyom, hogy fiamat, ki eleven eszű, jó tanuló, szeretném valami intézetben elhelyezni, hol esetleg tovább tanulhatna.

Kérésem ismétlése mellett maradok Főméltóságú Nagyasszonyomnak

hódoló kézcsókkal
Illés Gézáné

Budapest, 1941. december 26."

1945

Felszabadultunk! Elő a pincékből! Újjáépítés. Ez az ország a mi országunk! Földosztás, államosítás, új forint. Úttörővasút, Csillebérc.

„A fiú térdre esett, kezében konyhakés villant. Nyilván ki akart vágni egy darabot a ló húsából. Az éhező Budapest utcáin akkor nyomban a helyszínen feldarabolták a lótetemeket.

Reskin hangja ütötte meg a fülemet:

— Ez a kölyök éhes, fiúk. Meg az anyja is.

A mögöttük ülő fiatal kiskatona ledobta válláról hátizsákját, elővett egy cipót, vadászkésével végighasította és a felét átnyújtotta a fiúnak.

Az kérdőn nézett Reskinre.

— Fogadd el — mondta Reskin —, fogadd el, ha kínálják.

Egy másik katona is kioldozta a zsákját. Két jókora csomag cukrot adott a fiúnak.

A fiú szabódott, köszönetet mondott s hajlongott.

— Ugyan már — szólt Reskin és megigazította a szemébe csúszott sapkát. — Fogadd el, ha kínálják."

(G. K. Holopov: Budapesti ballada)

A szüleiktől, hazájuktól elszakított, táborok szögesdrótja mögé zárt gyerekek... Puszta életüket is a felszabadítóknak köszönhetik, meg az első karéj kenyeret, a szovjet katonák kezéből

KAPTÁL FÖLDET, ADJ KENYERET!

„Két napig tartott az új gazdák első országos kongresszusa... Veres Péter ismertette a földreformmal kapcsolatos statisztikai adatokat, melyek szerint igénybe vettek, elkoboztak és megváltottak eddig összesen 59 546 birtokot, 5 982 000 holdnyi terjedelemmel.

661 000 földigénylő közül 504 056 kapott eddig földet, de a tartalék kiosztása után még növekedni fog a földhöz juttatottak száma."

(Szabadság, 1945. szeptember 11.)

„Az úttörő-köztársaság terve napról napra közelebb kerül a megvalósításhoz. A köztársaság helyét most már véglegesen a budai hegyekben jelölték ki, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a fővárosra. Az úttörőmozgalom központi vezetőségének tagjai, valamint a Közlekedésügyi Minisztérium mérnökei néhány nappal ezelőtt már meg is szemlélték a terepet, ahol a keskeny vágányú úttörővasút sineit lefektetik... Az úttörő-köztársaság és a fogaskerekű villamos végállomásától a köztársaságig vezető kisvasút – melynek minden személyzete gyerekekből áll majd – még a nyár folyamán elkészül..."

(A Pajtás 1948. március 15-i számából)

1950. július 15-én a nyírbátori úttörőcsapat felhívta az ország valamennyi csapatát: „Gyűjtsük össze a tarlón maradt búzakalászokat!"

1957

Az ellenforradalom rémálma után. A párttal, a néppel egy az utunk... Munkásőrség, ifjúkommunisták. Újra úttörők lehetünk!

1957. április 4-én Budapesten a gyerekek nagygyűlésen ünnepelték az úttörőszövetség újjászületését.

1961-ben a Parlament előtt úttörők jelentették a párt képviselőinek: **egymillió 800 ezer facsemetét ültettek el, 763 sportpályát és 329 új csapatotthont kaptak. A gyerekek összegyűjtötték az Erzsébet-híd teljes vasanyagát!**

Részlet egy csillebérci kiadványból:

„Az akadályversenyen paprikáskrumplit főztök majd magatoknak. Ehhez mi 200 kilogramm kolbászt vágunk fel egyforma darabokra. Ha ezt a mennyiséget szépen egymás mellé tennénk, akkor a »kolbászkígyó« pontosan körbeérné a 400 méteres nagy futópályát."

A többi ennivalóból is, szerte az országban, nagy bőség áll az idősebbek és fiatalabbak rendelkezésére. Például tejből, kakaóból és csokoládés tejből naponta csaknem 64 ezer liter kerül az iskolákba — a költségek nyolcvan százalékát az állam fizeti. A kirakatokban áruhalmaz, az élelmiszerboltokban „mi szem-szájnak ingere". A gyerekek úttörőparlamenten döntenek terveikről, s az igazi parlament fogadta el még kecsegtetőbb jövőjükért az ifjúsági törvényt.

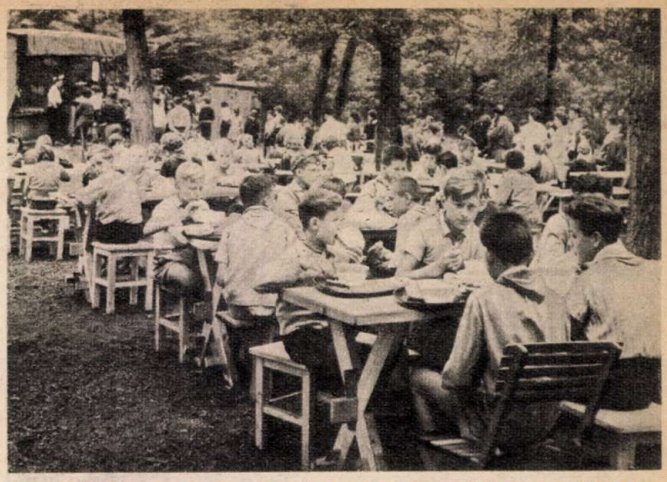

Kirándulás, játék, focizás után jólesik az ebéd a Csillebérci Úttörő Nagytábor árnyas fái alatt

1975

Átszervezett mezőgazdaság. Helikopter a földek felett. Közeledik egymáshoz város és falu. Zánka, játékok, expedíciók. Iskolatej.

Kenyér. Hat betű.
Egykor az életet
jelentette.
Ma már nem kapunk
a morzsái után!

Műtrágyát szór a helikopter a „közös" hatalmas táblái felett

„A gyermekekről való társadalmi gondoskodást magas színvonalra emeljük. A gyermekintézmények hálózatát úgy kell fejleszteni, hogy minden család, amely igényli, elhelyezhesse gyermekeit bölcsődében, óvodában vagy napközi otthonban. Az állam növekvő mértékben vállalja az iskoláztatás költségeit. Bővítjük és fejlesztjük a diákszociális létesítmények hálózatát Az iskolai és a diákotthoni ellátás javításával is elő kell segíteni, hogy a családok életkörülményeiből és települési viszonyokból fakadó különbségek mind kisebb szerepet játsszanak a tanulási feltételekben."

(Az MSZMP XI. kongresszusának programnyilatkozatából)

A Magyar Népköztársaságban minden év – gyermekév! A társadalom nem csupán ad a gyermekeknek, hanem számít is rájuk, és követel tőlük. Figyel a szavukra, a véleményükre, kéri a gyerekek segítségét és az ő kéréseiket is –, ha jogosak és okosak – teljesíti.

A gyermeknapon, 1975

májusában avatták fel az új magyar úttörővárost, Zánkát. A város kulcsát és alapító oklevelét Kádár János adta át az úttörőknek:

„Az itt töltött idő váljon javára minden úttörőnek, és segítse úttörőmozgalmunkat magasztos és szép feladataink mindenkori jó megoldásához" – mondta avató beszédében az MSZMP KB első titkára.

A Balatoni Úttörőváros 1979 nyarán az európai gyermektalálkozó egyik színhelye volt. „Minden nyelven egy a dal..." — énekelték a találkozó indulóját a világ minden tájáról összegyűlt gyerekek, és bizonyították, hogy barátságuk nem ismer országhatárokat.

RUHATÁRMINIMUM
3—14 ÉVES
GYEREKEKNEK:

trikó, kombiné	4—6
pizsama, hálóing	4
zokni	6
harisnyanadrág	3
könnyű blúz, ing	4
meleg blúz, ing	2
kötött kabát, pulóver	2
anorák	2
ruha	3
cipő	2—3
otthoni cipő	2

(Pataki Mária: A család ruhatára)

És a „csúcs"? Egy minél rojtosabb, kopottabb farmergatya, meg egy kinőtt, megfakult póló, zsákvászon tarisznyával...

Ropogós, fényes kifli. Egyél... Hűvös, habos, életpatakként csordogáló tej. Igyál...

1980

„Egy kicsi mozgás mindenkinek kell. A karosszékből álljanak most fel! Ez a kis torna néhány percen át. Ne tessék félni, senkinek sem árt!"

„Az apja nagyon rossz néven veszi, hogy akkor, amikor leülünk, nem nagyon akar enni. Csak úgy turkál az ételben.

— Ez meg mindig csak kolbászt enne. Kolbászt, tojást meg sajtot. Meg néha gyümölcsöt.

Ilyen, és ehhez hasonló panaszok. A gyerek nem akkor eszik, és nem azt, amikor és amit adnak neki.

Vannak olyan gyerekek, akik reggel tudnak igazán jót és sokat enni (például: kolbászos rántottát — esetleg uborkával).

Vannak gyerekek, akik nem esznek húst.

Vannak kimondottan gyümölcsevő gyerekek, akik alig-alig esznek főtt ételt. De ha amúgy „angolosan" megpárolt főzelékeket adunk nekik, sárgarépát, zöldborsót, zöldbabot, egy kevéske vajon párolva, jól megszórva petrezselyemmel, azt nagyon szerethetik."

(Vekerdy Tamás: Fiatal szülők könyve)

Hozzá vajat, sonkát — kinek mit csomagolnak otthon

Egyet az anyu kedvéért, egyet az apu kedvéért, egyet a nagymamának...

Nemzedékek egymás mellett: a távoli múlt és a közeli jövő

Emlékeztek a megállított képre?

A véletlenül lepottyanó kiflicsücsökre, a földre csurranó tejre? Aligha jut – mert miért is jutna? – az „ügyetlenkedők" eszébe, hogy hányan kaptak volna régen két kézzel az élelem után, hányan éheztek addig, amíg eljutottak a mához...

...1980 márciusa. Tavasz Magyarországon. Tudásra éhes gyerekek ülnek az iskolapadban, vidáman beszélgetnek a folyosókon, játszanak a parkokban, tereken, vitatkoznak a divatról, együttesekről, barátkoznak, szerelemre lobbannak – élik a számukra ma már természetes, mindennapi életüket.

Ezt a képet már senki sem állíthatja meg!

ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK:
BŐCS FERENC,
DÉSI PÉTER,
GAÁL ZOLTÁN,
GÉCZI ÉVA,
SOMOS ÁGNES